

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Letna cena: redni in velja s polletno vred in v Mariboru s pošiljanjem en dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge tuzemskorajke dežele 8 K. Maribor: tiskar in prodaja: „Slovenski Gospodar“ v Mariboru. — Lini se dopišljajo do odpovedi. — Učije „Kotoliškega tiskovnega društva“ dopisujejo list brez posebne naročnine. — Posamezni list stanejo 10 vin. — Uredništvo: Korotška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Korotška cesta šte. 5, sprejema naročila, inserate in reklamacije. — Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 3 vin. Parne in zabavne vsake petičina 20 vin, izjave in poslane 30 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Nezaprte reklamacije so poštne proste.

Nizozemska se pripravlja za vojsko.

Nizozemske priprave.

V soboto, dne 1. aprila, je brzjav razglasil vest, ki je razburila ves svet. Nizozemska se je začela pripravljati na vojsko. Nizozemska vlada je namreč ukrenila, da se umaknejo vsi dopusti častnikov in vojakov nizozemske armade in mornarice.

Zakaj in proti komu, se je vse vprašalo. Sedaj je preteklo že več dni in vedno še ne vemo pravega odgovora. Nizozemska vlada odgovarja samo, da hoče še z večjo pripravljenostjo kot dosedaj varovati svoje koristi v sedanji svetovni vojski. Ta odgovor je pa premoder, da bi ga kdo razumel. Za to smo zopet primorani, da ugibamo in tehtamo, kaj se nam zdi najbolj verjetno.

Javno mnenje na Nizozemskem ni Nemcem prijazno, ampak Angliji. Torej bi bilo najprej verjetno, da priprave veljajo proti Nemčiji. Toda zakaj? Gotovo je, da Nemčija ne misli rabiti nizozemske zemlje in obali za svoja vojna podjetja, kakor je rabila belgijsko. Spora med Nemčijo in Nizozemsko ni, razveš zaradi potopitve nizozemskih ladij „Tubantia“ in „Palemang“. Toda zaradi teh dogodkov se obe državi mirno med seboj pogovarjata in pogajata in vsi nizozemski listi, vladni in nevladni, zatrjujejo, da nepričakovane priprave nizozemske vlade niso v prav nobeni zvezi z onimi dogodki na morju. Da bi se samo iz golega nasprotstva hotela Nizozemska podati v vojsko proti Nemčiji, je malo verjetno, kajti Nizozemska lahko v vojski nastopi le s kakimi 250.000 moži. Obnem se ji mora biti usoda Belgije kot strašilo vedno pred očmi.

Bolj se nagiba splošno mnenje k trditvi, da so nizozemske priprave posledica četverosporazumovih posvetovanj v Parizu. Toda kaj so sklenili četverosporazumovci, da se je Nizozemska tako razburila? Vest, da so med drugim sklenili izkreati posebno armado na Nizozemskem ter tako udariti Nemcem za hrbet, se nam ne zdi zelo verjetna — dosedanje izkuš-

nje pri Dardanelah in Solunu ne govore v prilog takim korakom. Verjetnejše je drugo poročilo, ki pravi, da zahteva Anglija od Nizozemske, da popolnoma zapre svoje meje napram Nemčiji, sicer da bo sama najstrožje obkoljena ter ovirana v svojem izvozu in uvozu. To bi bilo v skladu z neoporečnimi načrti četverozveze, ki hoče naše osrednje države še bolj trdno obkoliti ter jim, če mogoče, vzeti vsako možnost uvoza in jih tako pritirati v pomanjkanje in v stradanje.

Verjetno je, da se hoče Nizozemska postaviti v bran proti angleški zahtevi in nameravani obkolitvi. Vprašanje je le, ali je pripravljena iti do skrajnosti in nastopiti proti četverosporazumu, če treba, tudi z orožjem v roki. Nizozemska ima namreč v izhodni Indiji bogate naselbine, ki bi bile v tem trenutku za njo izgubljene, ko bi se nizozemska armada postavila v vrsto četverosporazumovih sovražnikov, in končno je Nizozemska tako navezana na prekomorski uvoz in izvoz, da bi postal v slučaju vojne njen položaj pač zelo neugoden. Ako se torej odloči Nizozemska res za oster nastop proti četverosporazumu, potem morajo biti za njo merodajni razlogi, ki bodo premagali vse druge stvarne pomisleke. In ti razlogi bi bili: vojaška onemoglost četverosporazuma in iz tega izvirajoči skorajšnji končni mir.

Trta silvanec in ormoško-ljutomerski vinorodni okoliš.

Ko so se začeli pred kakimi 25 leti kazati tudi v ormoško-ljutomerskem vinorodnem okraju prvi pogubonošni sledovi trtne uši, so se skrbni vinogradniki takoj poprijeli sredstev, s katerimi je moči vkljub trtni uši ohraniti vinograde, začeli so se žuriti, da nadomestijo že uničene vinograde in ohranijo propadajoče. Prvo, namreč nadomestitev starih z novimi, se jim je posrečilo; drugo (ohranitev starih), pa ne,

in danes nimamo v ormoško-ljutomerskem okraju — kolikor je piscu teh vrstic znano — niti enega starega vinograda več, vse je na tak način obnovljeno, da so na ameriško trtno podlago cepljene naše domače plemenite trte.

Kjer so bili vinogradniki o dobroti in primernosti starih vrst za dotični okraj prepričani, tam so tudi ostali pri starih trtnih vrstah ter niso izbirali novih vrst, dobro vedoč, da bi nove vrste škodovala značaj vina dotičnega vinorodnega okraja. Tako na pr. so ohranili vinogradniki ormoško-ljutomerskega okraja tudi pri obnavljanju vinogradov šipon ali pošip, vrsto, ki je vzrok, da je ljutomercan povsod na tako imenitnem glasu. Šipon je torej v imenovanem okraju ostal glavna vrsta nasadov. Poleg te vrste so priporočili vinogradni strokovnjaki štajerski, zbrani dne 28. januarja 1904. leta pri c. kr. namestniku v Gradcu, za ormoško-ljutomerski okraj še zeleni silvanec in laški rizlec. Teh treh vrst so se vinogradniki pri obnavljanju vinogradov tudi držali, to je, tisti, ki so po letu 1904 rigolali gorico in na novo sadili. Vinogradniki, ki so bili primorani že pred letom 1904 obnoviti svoje upostošene vinograde, so zasajali, kar jim je ravno prišlo v roke, zato kažejo nekateri starejši vinogradi čudno mešanico trtnih vrst, ki značaja vina niso na korist.

Kar se tiče imenovanih treh vrst, namreč: šipona, silvanca in laškega rizleca, je izkušnja v ormoško-ljutomerskih gorica pokazala, da kakovost ljutomercana po novih nasadih ni trpela, kakor so nekateri mislili, zakaj v vinski trgovino se spravljajo iz imenovanega okoliša pridelek splošno enakega značaja. To je torej pokazala večletna izkušnja, a izkušnja je tudi pokazala, da je trtna vrsta zeleni silvanec v ormoško-ljutomerskih gorica skoraj povsod nadovala, kar pride odtod, ker so strokovnjaki pozabili z večjim poudarkom opozarjati na dejstvo, da ta vrsta ne prenaša dolgega rodnega lesa, torej ne šparonov, loconov ali kakor jih v ormoško-ljutomerskih gorica imenujemo „konjev.“ Ta moment bi se moral pri silvancu vse bolj naglašati.

Pred mano leži brošurica „Vrste ameriških in domačih trt, ki so priporočljive za vinograde na Štajerskem. Po sočelovanju in nalogu konference strokovnjakov države, dežele in c. kr. Kmetijske družbe štajerske spisal Fr. Zweifler, ravnatelj dež. sadj. in

LISTER.

Vojne pridige v postu 1. 1916.

Z dovoljenjem kn. šk. Lavantinskega ordinariata z dne 4. aprila 1916.

V.

Peta postna nedelja.

Evangelijsv. Janeza 8, 46—59.

Tisti čas je rekel Jezus judovskim množicam: Kdo izmed vas me bo obdolžil greha? Ako vam resnično govorim, zakaj mi ne verujete? Kdor je iz Boga, poslušaj besede božje. Vsled tega vi ne poslušate, ker niste iz Boga. Judje so tedaj odgovorili in mu rekli: Ali ne govorimo mi prav, da si Samarijan in imaš hudega duha? Jezus je odgovoril: Jaz nimam hudega duha, temveč častim svojega Očeta, in vi ste mi vzeli čast. Jaz pa ne iščem svoje časti; je nekdo, ki jo išče in soči. Resnično, resnično vam povem: Ako kdo izpolnjuje moje besede, ne bo videl smrti vekomaj. Judje s tedaj rekli: Sedaj smo spoznali, da imaš hudega duha. Abraham je umrl in preroki, in ti praviš: Ako kdo izpolnjuje moje besede, ne bo okusil smrti vekomaj. Si li ti večji, ko naš oče Abraham, ki je umrl in preroki so umrli? Koga delaš sam iz sebe? Jezus je odgovoril: Če jaz častim sam sebe, moja čast ni nič; moj Oče je, ki me časti, o katerem vi pravite, da je vaš Bog. In ga ne poznate; jaz pa ga poznam. In ako rečem, da ga ne poznam, bom lažnik, kakor vi; toda poznam ga in izpolnjujem njegovo besedo. Abraham, vaš oče, se je silno veselil, da bi videl moj dan; videl ga je in je bil vesel. Judje so mu tedaj rekli: Se pedeset let nimaš in si videl Abrahama? Jezus jim je rekel: Resnično, resnično vam povem, preden je bil Abraham, sem jaz. Tedaj so pobirali kamenje, da bi lučali vanj; Jezus pa se je skril in je šel iz templja.

Krščanski vojaki! Presvetli vladar vas je poklical, da branite ogroženo domovino. Morali ste pod orožje. Velike križe in težave, telesne in dušne, vam je naložila božja previdnost v grozoviti vojski. Prenašati morate neugodnosti vremena; zdaj vas nadleguje vročina, zopet vas muči mrz in deževje; cele dneve trpite večkrat v strelskih jarkih in taboriških na polju, premočeni skozinsko, ne da bi imeli trpljenosti, se preoblečite in posušite. Poleg tega vas trpinči tudi še žeja in glad. In koliko trpljenje vam povzročajo mnogokrat slabe poti in ceste! Potem pa še zadene izmučenega vojaka sovražna krogla in mu prizadene krvaveče in skeleče rane, ki mu tedne in mesece povzročajo grozne bolečine in končno neredkokrat orjaškega mladeniča in krepkega moža spravijo v hladni grob. K tem telesnim bolečinam pa se pridružijo še dušne bridkosti. Vojaka vznemirja misel na ljube stariše, na drage brate in sestrice; muči ga skrb za pridno ženo, za nežne, nedolžne otročiče, za gospodarstvo, in sto in sto drugih skrbi. Da, kratko rečem: Popolnoma nemogoče je, popisati vse križe in težave, vse bolečine in bridkosti, ki tarejo in tlačijo vojaka!

Krščanski vojak! Ako bi ti trpljenje, ki ti ga je v vojski naložila božja previdnost, opazoval in premišljeval le s človeškega, zgolj naravnega stališča, bi ga pač nikakor ne mogel prenašati, temveč moral bi obupati. Pa glej, kakor v vsem tvojem življenju, tako ti je tudi v strašnih vojnih težavah in bridkosti sv. vera tvoja edina tolažilnica!

Po nauku sv. vere Bog pošilja ljudem raznovrstne križe in težave. Trpljenje je posledica prvega greha. Odkar je Bog vsled

greha izgnal človeka iz raja, je zemlja postala prava solzna dolina, kakor pravi sv. pismo: „Človek . . . je z mnogimi nadlogami obdan“ (Job. 14, 1). Od Boga je dobro, pa tudi hudo, kakor uči modri Sirah: „Dobro in hudo, življenje in smrt, uboštvo in bogastvo je od Boga“ (Sir. 11, 14). Tudi vam, krščanski vojaki, je Bog naložil težko breme, ki ga morate nositi v vojnem času. Pa vprašali bote: „Zakaj pa nam je ljubi Bog naložil to butaro križev in nadlog?“ Na to vprašanje vam zopet odgovarja sv. vera.

Bog naloži križe in težave grešnikom, da bi jih z njimi kaznoval, pa tudi poboljšal. Vsak greh zasluži kazen. Zato pravi sv. pismo: „Veliko šib pride nad grešnika“ (Ps. 31, 10). In Bog udari grešnika na tem svetu posebno z namenom, da bi ga spreobrnil s pota pogubljenja na pravo pot zveličanja. Srečnega smemo imenovati tistega grešnika, ki ga Bog tepe tukaj na zemlji! Sv. Avgustin je milo prosil Boga: „Tukaj na svetu žgi, tukaj reži, samo tamkaj v večnosti prizanesi.“

Krščanski vojaki! Na stotine izmed vas jih je bilo, ki pred vojsko žal niso hoteli poznati svojega Boga, ki so Boga zaničevali, ki se niso brigali za njegove zapovedi, ki so kupičili greh na greh in leta in leta niso prejeli svetih zakramentov. A trpljenje in nevarnosti vojske so jim odprle oči. Začeli so zopet sklepati roke v molitvi, obžalovali so svoje grehe, zapustili svoje strasti in našli so zopet svojega Boga. Premisli in prevdari, ali nisi morebiti tudi ti v svojem življenju z grehom žalil Boga in tako zaslužil križe in težave, ki jih sedaj nosiš! Prenašaj jih zato v duhu pokore in kreni na pravo krščansko

vinarske šole v Mariboru. Poslovenil Iv. Belle." V tem delu, ki je sicer zelo poljudno in priprosto pisano, najdemo na 27. strani o silvanca med drugim sledeče: „Najbolj rodi (silvanec), če se reže po renskem načinu na ločne in čepe.“ Ta nauk se mi ne zdi povsem primeren, zakaj zapeljal je nekateri ali recimo: večino vinogradnikov v ormoško-ljutomerskih gorica, da smo silvanca preveč oblagali, tako, da je izgubil že po 6. in 7. letih svoj les in rodovitnost. Mesca avgusta leta 1914 si je ogledal pisec teh vrstic okrog 30 vinogradov v ormoško-ljutomerskih gorica, a je našel le v štirih vinogradih bujno rastoči silvanec, povsod drugod je kazala ta vrsta jasno znamenja nazadovanja. Ponekod so morali vinogradniki upravljanje oslabele silvanca svoje vinograde že po 10 do 12 letih obstanke na novo rigolati in zasajati.

Ker silvanec — kakor znano — razmeroma še precej zgodaj zori in ima njegovo vino prav malo kisline, a tem več sladkobe, zato je silvančevo vino kaj primerno za mešanje z bolj kislim šiponom. Škoda bi torej bilo, silvanca v ormoško-ljutomerskih gorica opustiti, kakor so to nekateri vinogradniki vsled slabih izkušenj s to vrsto že storili. Obdržimo še torej in nadalje silvanca v ormoško-ljutomerskih gorica, a zapomnimo si, — to naglašam izrecno — kar piše R. Goethe na strani 35 svoje knjige „Weinbau und Kellerwirtschaft (Vinarstvo in kletarstvo): Silvanec zelo rad rodi ter da milo in prijetno vino, na šparone pa se naj ta trtna vrsta ne reže, ker te rezi ne prenese.“ Ta nauk izkušenega strokovnjaka je važen in naj se ne prezre.

Anton Kosi, Središče.

Kdor hoče postati premožen . . .

Vsak pameten gospodar je dolžan skušnje drugih posnemati. Le tako bo naše gospodarstvo napredovalo. Po izjavi deželnega kulturnega sveta češkega v Pragi je eden prvih prešičerejcev na Češkem Jožef Batik, najemnik dvora v Nitrebi, pošta Ouzice. Ta mož ima v Avstriji najlepše pitališče za 1800 prešičev in plemenski svinjak, ki ima res izredno lepe živali. Sam opisuje, kako je prišel do teh izrednih uspehov. Naše gospodinje bo prešičereja odličnega moža gotovo zanimala. On piše:

„Pri meni se vsak prešič na dan zredi za 300—400 gramov, nekateri 500—700 gramov na dan. Porabim le 100 gramov beljakovin za prešiča na dan, torej niti polovico tega, kar zahteva znani prof. Lehmann za vsakega prešiča. Gotovo imajo na Nemškem manj plemenite živali, ki so veliko zunaj na prostem, da morejo toliko beljakovin porabiti. Uspeh seveda ne odgovarja dragi krmilnik. Taka hrana je za nas potratna. Še doječe svinje dobijo pri meni le 100 gramov beljakovin na dan.“

Glavna krma je pri nas vedno pesa in sicer izboljšana krmilna pesa — primus, ki ima 8 do 9 odst. in včasih tudi do 12 odstotkov sladkorja v sebi. Pesa mora vsak kmet sejati, kolikor največ more in sicer pesa, ki ima dosti sladkorja v sebi, ker le taka je dobra za rejo in pitanje. Jaz in moj sin sva storila — kar je bilo mogoče. Ko sva spoznala, da pesne vrste, ki se navadno prodajajo, prešičem niso dale dobre krme, sva jo skušala izboljšati. Uspeh naju je prav iznenadil. Sin je spisal knjigo o obdelovanju pese in o najboljšem krmiljenju z njo. Zdaj imamo lastno izvrst-

pot, kakor izgubljeni sin, ki je v svoji veliki revščini in bedi zopet našel pot do svojega dobročlovega očeta.

Nikakor pa ne smemo misliti, da je vsak že za to grešnik, če ga Bog obišče s trpljenjem; kajti tudi v tem oziru nas sveta vera uči tolažljive resnice.

Bog pošlje trpljenje tudi pravičnim, da jih skuša in poveča zaslужenje za nebesa. Bog se hoče prepričati, ali mu bodo pravični tudi v trpljenju in nesreči ostali zvesti in stanovitni. Pravični morajo v stiskah in nadlogah pokazati, ali njihova pobožnost res prihaja iz čiste ljubezni do Boga.

Vojaki! Poglejte si pobožnega Joba. Bil je pravičen, kakor ga ni bilo na zemlji. Bog mu pošlje veliko skušnjo: vzame mu vse — otroke, bogastvo in nazadnje še telesno zdravje. Hudobni duh je bil prepričan, da Job v teh groznih nesrečah ne bo ostal zvest Gospodu. Vendar Job ni preklinjal Boga, temveč se je popolnoma udal v voljo božjo in s tem pokazal, da je Boga bolj ljubil, kakor vse drugo na svetu. Obenem pa si je z voljnimi prenašanjem od Boga mu naloženih križev in težav tudi povečal zasluženo za nebesa.

Ravno isto opazujemo v posebni meri na Mariji. Z največjo popolnostjo in svetostjo je vedno služila le Bogu. Pa Bog ji je pošiljal kljub temu trpljenje za trpljenjem. Sedem mesev žalosti in bridkosti je prebodo Marijino srce; zato jo sv. Cerkev v litanijah z vso pravico nazivlje Kraljico mučencev. Res Marija je šla „po mnogih nadlogah v božje kraljestvo“ (Dj. ap. 14, 21) in si je ravno s trpljenjem zaslužila najvišjo čast in slavo med svetniki v nebesih.

Krščanski vojaki! Tudi vi ste dozdaj zvesto služili Bogu; pa Bog vam je kljub temu naložil težko breme vojnih križev in težav. Naj vas pri tem tolaži

ne vrsto — primus — ki z njo zalagava skoro vso Češko. (Ta pesa je podobna valjasti ekendorfski. In kdor bi jo želel naročiti, naj kar piše na zgornji naslov.) Boljše pese gotovo ni mogoče dobiti. Brez primusa bi v prešičereji ne napredoval veliko.

Moje krmiljenje prešičev dokazuje, kako neumno je trdilo, da prešič uživa preveč človeške hrane, in da je nevaren prehrani ljudstva. Mojih krmil ne bi jedel prav nobeden človek, ko bi imel še tako hudo lakoto.

Izmed vseh živali porabi najboljšo prešič pesa, ki ima veliko vode v sebi. Za dobro rast potrebujejo prešiči tudi suhih, mineralnih (rudninskih) in organskih snovi. Te snovi se jim morajo dati v suhi krmil. To je potrebno za prebavljanje in za zdravje. V ta namen rabim z najboljšim uspehom lucerno. Po leti krmim vedno pokošeno lucerno, navadno drobno zrezano, kakor zdaj pesa. Po zimi pa krmim posušeno lucerno. Seveda bi prešiči ne uživali kar take detelje. Dobil sem torej iz Hamburga poseben mlin. Lucerno prav dobro posušim in na tem mlinu v moko izmeljem. Znanprej bom prav vso lucerno mlel, ker so se mi dosedaj izkušnje izvrstno obnesle. Ravno do tega prepričanja so prišli Amerikanci, ki zelo rabijo to zmleto lucerno. Strokovnjaki pravijo, da ima ta zmleto nemška detelja več redilnih snovi v sebi, kakor otrobi. Lucerna je torej kraljica vseh krmilnih rastlin, pesa pa kraljica gomoljev. Če se ti kraljici skupaj prav rabita, bodo prešiči lepi, kmet pa trden. — Lucerna ne daje le suhe organske snovi, ampak tudi apno, rudnine in dušik. Lucerna nima sladkorja, tega ima pesa v izobilju; posušena lucerna nima soka, tega ima zopet pesa. Tako se ti dve rastlini najboljšo izpopolnjujeta.“

Če se to dobro porabi, se mora iz malega posestva prav veliko prešičev prerediti.

Še nekaj posebno povdarja g. Batik. Za zdravje prešičev je neobhodno potrebno toplo ležišče, torej obilo stelje. Prešiči lažje pogrešijo dobro krmo, kakor dobro ležišče. Marsikdo ima hrome in bolne prešiče. Vzrok je navadno slaba stelja.

Sicer se bo pa izplačalo, prešiče rediti, ker zelo že primanjkuje masti.

To so dobički!

Mnogi dandanes zavidajo kmeta, ker lahko svoje pridelke malo boljše proda kot pred 5. ali 10. leti. Kmet bi dandanes ne smel imeti malo boljsega stališča in bi se moral mučiti samo z dolgovi, obrestmi, davki itd.

Ako pogledamo računsko zaključke velikih tovarn, bank itd., vidimo, da izkazujejo ti zavodi in ta podjetja naravnost ogromne dobičke. Tako n. pr. izkazuje Bergmanova tovarna usnja v Novem Bižovju na Češkem za leto 1916 čistega dobička 600 tisoč K, t. j. 40 odstotkov na delniško glavnico. To podjetje je dolga leta pred vojsko izkazovalo v svojih računih izgubo in ni razdeljevalo nikake dividende. Za časa vojske se je naenkrat uvrstilo med podjetja, ki so si iz vojskih razmer nakovala na tisoče in tisoče zlatnikov. Od čistega dobička po 600.000 K je tovarna 473.000 K porabila za križje prejšnjih izgub, poleg tega pa je še razdelila med svoje delničarje čistih 127.587 K. Letni račun za leto 1915 je še zanimivejši. Tovarna je dosegla celo 1.265.407 K čistega dobička, tako, da se je glavnica, ki je po-

ložena v podjetje (1% milijona K) obrestovala celo po 85%. To je dobiček, ki nekaj pomeni, a nam tudi pove, zakaj je usnje tako drago. Kedaj pa se je v kmetijstvu kaka stvar, kak pridelek tako izobno izplačal? Poslanec Simon je v nemškem državnem zboru nedavno povdarjal, da so se v Nemčiji cene obnavalu dvignile do 400% že v prvih mesecih vojske in radi neprimerno visokih cen za vojaške čevlje se je ljudstvu (splošnosti) preveč odvzelo in podražilo ljudske potrebščine. Neka tovarna usnja v Monakovem je v letu 1915 dosegla dobiček poldruga milijona, dočim je prejšnje leto znašal dobiček „samo“ 191.000 mark. Dividenda se je povzdignila od 4 na 30%. Tovarna v Strassburgu pa je povzela svoj dobiček kljub visokim odpisom od 1.200.000 mark na osem milijonov mark. Usnjarna v Norimberku pa je pri svoji obratni glavnici 400.000 mark zaslužila v letu 1915 celo 430.000 mark, to je: 110% čistega dobička! Mi nimamo pri rokah računskih zaključkov velikih avstrijskih in ogrskih tovarn, a dobiček Bergmanove tovarne nam je dokaz, da so vsi veliki, večinoma židovski bogataši v vojskinem času na račun ljudstva in splošnosti s podražanjem usnja, podplatov in čevljev nagromadili velike dobičke.

Dobički pa niso izredno veliki samo pri usnjarski stroki, ampak tudi druge tovarne, ki proizvajajo druge ljudske potrebščine, izkazujejo naravnost odruške preostanke. Zadnje dni so poročali časniki naslednje: Ogromen dobiček je napravila v minulem letu delniška družba Fr. Odkolek, parni mlin in tvornica kruha v Visočanih blizu Prage. Pri delniški glavnici poldruga milijona kron je dosegla ta družba 871.285 K čistega dobička, kar znaša 53,75 odstotkov. In ta dobiček je napravila pri najpotrebnejšem živilu širokih slojev, pri kruhu. — Tvornica za čokolado v Kraljevih Vinogradih pri Pragi A. Marschner je „zaslužila“ v letu 1915 čistih 369.038 K (v letu 1914 pa „samo“ 139.779 K). Upravni svet je sklenil, da bo razdelil 13% dividendo, t. j. 26 K na akcijo. V prejšnjem letu je znašala dividenda 6,5%, t. j. 13 K. — Švinska tovarna ruma in likerjev izkazuje po poročilih iz Pešte pri glavnici 1.200.000 K skupaj 2.239.000 K čistega dobička, t. j. 190%. — Velika ogrska čevljarska tovarna „Turul“ v Temešvaru, delniška družba, je napravila leta 1915 1,562.546 K čistega dobička. Iz tega se bo izplačala 15% dividenda, javne in tihe rezerve se bodo dobro podprle, 590.939 K se prenese na novi račun. Ob enem je sklenil občni zbor, da zviša akcijski kapital za 1.000.000 K na ta način, da se vzame iz posebnega rezervnega fonda 750.000 K in razdeli delničarjem brezplačno 3750 delnic in sicer tako, da odpade na vsake štiri stare delnice po ena nova. Ker ima delnica 200 K stalne in 400 K spreminjajoče vrednosti, pomenjajo 4 podarjene delnice 1600 K darila ali 800% posebno dividendo. Vojna nese! — Na občnem zboru zapadnočeškega rudniškega društva so sklenili, da razdele od čistega dobička v znesku 3.474.100 K 13% dividendo (lani 11%), 290.059 K se prenese na novi račun. — Delniška družba avstrijske petrolejne industrije je delala leta 1915 tako sijajne kupčije, da bo izplačala 50% dividendo (leta 1914 samo 10%).

V očigled takim dobičkom v teh težkih časih bi bilo pač popolnoma na mestu, da bi se ganila naša finančna oblast, predno bo prepozno. Kje je davek na vojne dobičke?? Široki sloji naroda nosijo možato in z obudovanj vredno požrtvovalnostjo sile in nad-

krat sem prosil Gospoda pomoči. Bog mi pomoči ni poslal, pa jaz ostanem kljub temu zvest svojemu Bogu in ne tožim, če mi je naklonil tudi smrt. Na svidenje tukaj na zemlji ali pa v nebesih!“

Vojaki! Kakor ta vaš tovariš, tako se tudi vi udajte popolnoma v voljo nebeškega Očeta. Če ti je Bog določil tudi smrt, sprejmi jo udano iz njegovih rok, rekoč: „Jezus, tebi živim; Jezus, tebi umrjem; Jezus, tvoj sem živ in mrtev. Naj se zgodi v vseni volja Gospodova!“

Slovenski vojaki! V nešteti bojih že ste junaško zrlj smrti in niste se ustrašili najhujšega ognja! Zadenite tudi križe, ki vam jih pošilja ali dopušča Gospod, junaško na svoje rame in nosite jih možato, kakor nekaj svetih mučenikov. Mučence so trpinčili na najraznovrstnejše načine. Razpenjali so jih na natezavnice, da so se udje ločili od udov, pekli so jih na razbeljenih ražnjih, kakor sv. Lovrenca; bičali so jih z železnimi verigami, trgali so jim meso z živega telesa, žgali jih z razbeljenim železom, polivali jih s smolo, povezali v slamo in potem sezgajli, da so kot žive baklje razsvetljevali nočno temo, pribijali jih na križe, kuhali jih v razbeljenem olju, in počenjali vse druge grozovitosti z njimi. Pa vse te muke so mučeniki prenašali možato in junaško ter brez vsega godrnjanja. Prepevaie sv. pesmi so šli v smrt in so bili veseli, da so smeli trpeti za Jezusa.

Kakor mučenci Kristusovi, tako storite tudi vi, krščanski junaki! Sprejmite iz božjih rok udano vsakovrstno križe in bridkosti ter jih prenašajte potrpežljivo in možato brez mrmranja, brez godrnjanja in brez preklinjanja. Z udanostjo v trpljenju zaostite za svoje grehe, s potrpežljivostjo v križih in težavah si nabirajte in množite dan za dnevom zasluge za nebesa ter si spletajte nevenljivi venec nebeške slave.

Prof. A. Jerovšek.

misel, da Bog s trpljenjem samo skuša vašo stanovitnost v dobrem in vam obenem ponuja priložnost, pomnožiti si zasluženo za nebesa.

Da pa bodo križi in težave za vas res zaslužljivi, morate jih potrpežljivo nositi, udani v voljo božjo. Treba se je v stiskah in nadlogah ravnati po nauku modrega Siraha, ki pravi: „Nosi, kar ti je Bog naložil; skleni se z Bogom in potrpi . . . Vse, kar se ti prigodi, sprejmi, in prenašaj bolečine ter imej potrpljenje v svoji ponižnosti“ (Sir. 2, 3, 4). Zgled prave udanosti v voljo božjo naj vam bo trpeči Job, ki je pri vsaki nesreči in izgubi, katera ga je zadela, zaklical: „Gospod je dal, Gospod je vzel; kakor je Gospodu dopadlo, tako se je zgodilo; bodi čestno Gospodovo ime“ (Job. 1, 21). Vojaki! V najhujših bolečinah pa se spomnite trpečega Jezusa na Olski gori. Naš Zveličar je tam imel pred svojim duhom vse trpljenje, ki mu ga je namenil Bog. Njegova človeška narava se je tresla pred tem groznim trpljenjem, in prosil je svojega nebeškega Očeta, da odvzame grenki kelih trpljenja od njega; pa svojo popolno udanost v voljo božjo je pokazal s tem, da je pristavil besede: „Pa vendar ne, kakor jaz hočem, ampak kakor ti“ (Mat. 26, 39).

Ganljiv vzgled potrpežljive udanosti krščanskega vojaka v božjo voljo nam pripoveduje Bernhard Dühr iz D. J. v svojih „Vojnih zgledih“: V temnem gozdu so našli težko ranjenega vojaka Viljema B., ki je že pet dni ležal tam brez vsake pomoči in hrane. Komaj so ga prenesli v bolnišnico, je umrl. Imel je pri sebi bilježnico. V to je še v zadnjem urah svoje življenja s tresočo roko zapisal nekatere stavke, iz katerih posnamemo, da so njegove misli vedno bile pri Bogu. On piše: „Ker je volja božja, da umrjem, zato velja moj zadnji pozdrav ljubemu Bogu. Zadet od sovražne krogle, ležim že pet dni tukaj in si ne morem pomagati. Umrjeti bom moral gladu. Več-

loga, ki jih je prinesla vojna. V tem pa redi vojna nekatere posameznike v takšni meri, da je naravnost nezastisljane.

Kaj je kmet?

(Izvirno.)

Kmet je uboga stvar. Tako se tukaj kmetje pogovarjajo med seboj. Dragi čitatelji! Ali niso resnične te besede? Mislim, da bo vsak kojih misli in bo rekel: da! Kajti za vse predmete, ki jih hoče prodati kmet, so nastavljene postavne cene. Dragi somišljeniki! Ali so pri trgovcih in obrtnikih tudi nastavljene postavne cene, kako drago sme prodajati te ali one reči? So, toda samo pri nekaterih rečeh. Nekoč sem prišel v neko prodajalno in si kupil neko stvar. Ali kako se začudim, ko mi trgovec pove ceno dotične stvari. In ko vprašam, zakaj tako drago, mi poroče: ker je vojna! A tako! Pri kmečkih pridelkih pa se niče ne pozna vojna?! Tudi, pa pri čem? Ne pri tem, da bi kmet kaj dražje prodal svoje pridelke in prišel do pokritja pridelovalnih stroškov in do majhnega dobička, ampak pri tem, da mora pridelati vse po nastavljenih cenah. Pa še v nečem drugem se pozna pri kmetu vojna in sicer v tem, da primanjkuje delavskih moči. Ali mestni gospodje tega nič ne vidijo? Oni pridejo ven na deželo in zahtevajo od ubogega kmeta to ali ono reč in kmet mora pri cenitvi paziti, da ga ne spravijo pod ključ. Ako hoče ubogi kmet kako blago kaj dražje prodati kot poprej, ga že obdolžijo za dražitelja. Torej kmet ima pri vseh rečeh postavne cene; a trgovec in obrtnik pa sme prodajati, kakor se mu pač zdi. Torej, dragi kmetje, zahtevajmo skupno, da se tudi za vse trgovce in obrtnike nastavijo najvišje cene in da se za naše pridelke, kjer je treba, že določene zvišajo.

Ivan Marinič, Seneski vrh 30, Vel. Ned.

Kmet in dninar.

O razmerju med kmetom in dninarjem še nam vedno prihajajo iz kroga obeh slojev nove razprave in pojasnila. Mi odpiramo kajpada predale našega lista obema slojema in gledamo le na to, da se ne piše nobena žaljiva beseda, ker je naša naloga, kmečke sloje združevati in ne razkrojivati.

Iz Planinske vasi nam piše posestnik: Z oziranjem na visoki pomen poljedelstva je treba skrbeti vsakemu kmetu in poljedelcu, da se v tem resnem času pridno seže po poljedelskem orodju in ž njim izvabi iz radodarne zemlje vse, kar je neobhodno potrebno za življenski obstanek posameznika in države. Vojni zakon je poklical može brez ozira na stan in velikost kmetije pod orožje, da brani avstrijsko grudo pred sovražnikom. Za to je treba tudi doma pritegniti vsako sposobno osebo k poljedelskemu delu. V predzadnji številki „Slovenskega Gospodarja“ se je oglasil dninar iz planinske okolice z željami in priporočami glede plače in draginje. Opisuje, kako se slabo plačujejo dninarji v šentvidski župniji. Toda temu nasproti povdarjam to-le resnico: Poznam več dninarjev in hlapcev in dekel, ki niso za svojimi starišnji zaslužkom, svojih pridnih in poštenih rok med kmeti, seveda ne da bi poznali tuje rudokope in mestne noše in šege, prigospodarili lepa posestva in lepo premoženje in danes z veseljem gledajo žulje svojih rok. Pridni kmečki delavci pridejo do svojega zaslužka v vsakem vremenu in letnem času. Pridne delavce kmetje dobro in radevolje plačajo. Samoobsebi umevno pa je, da so od dobrih zaslužkov izključeni isti delavci, koji se bojijo solnčnih žarkov in umazanih rok, kajti za kmeta in poljskega delavca je skrito zlato v blatu.

Bizelijskega se nam piše o istem predmetu: V „Slov. Gospodarju“ sem čital, kako se dninar pritožuje, da je preslaba plača in da vsled tega ne more shajati. Na to odgovarjam, da pri nas plačujejo kmetje za delo od jutra do večera dve kronici in da dajo dobro hrano. Če gre torej dninar šest dni delat kmetu, ima 12 K na teden. Ali to ni lep zaslužek?! Potem se dninar pritožuje, da ne dobi zemlje v najem. Tudi temu moram oporekati. Sedaj se dobi dosti zemlje. Dobi jo, kdor le hoče delati in še tudi čisto poceni in kolikor je hoče. Priden delavec ne bo pri kmetu nikdar kruha stradal. Ne bo mu treba zobe v steno kazati. A dninar ne sme samo sebe videti, ampak tudi premisliti, koliko mora kmet izplačati na teden, mesec in leto. Trpeti pa moramo vsi. Ko je Bog svet ustvaril, so bile razne stvari na zemlji, človeka pa ni bilo. Bog je ustvaril tedaj človeka in ga je postavil v raj. Ni mu trebalo obdelovati zemlje. Prepoval mu je le od enega drevesa sad jesti. Ali človek ni ubogal, kar mu je Bog prepovedal. Zato ga je Bog kaznoval in mu je rekel: V potu svojega obraza boš kruh jedel! Zatorej moramo tudi mi vsi, kmetje in dninarji in drugi, trpeti in delati. A ni ga človeka na svetu, ki bi več trpel, kot kmet. Stari pregovor že pravi: Kar na svetu živi, vse kmet redi.

Italijansko bojišče.

General Kadorna je zopet doma. Na pariškem posvetovanju je baje odkrito priznal, da je nemogoče-zavzeti avstrijske postojanke ali pa predreti njih črto. V teku 10 mesecev se je Kadorna torej vsaj nekaj naučil, to se mu mora priznati.

V nedeljo, dne 2. aprila, so metali laški letalci bombe na Postojno. Takoj drugi dan so se dvignili naši pomorski letalci, da jim vrnejo postojnski obisk in še prejšnja nevrnjena oblaska v Ljubljani in Trstu. Bombardirali so Jakin z dobrim uspehom.

Na skrajni zahodni tirolski meji so v visokem hribovju, imenovanem Adamello, naši zavzei obmejni greben v višini nad 3000 metrov. Sicer pa se na celi fronti ni zgodilo nič posebnega.

Laške bombe na Postojno.

Zadnje nedeljo, dne 2. aprila, zjutraj okrog pol 8. ure, je priplulo nad Postojno pet laških letalcev, ki so vrgli na mesto kakih 17 bomb. Na nekem vrtu sta bila ubita dva vojaka od godbe, nekaj pa je bilo ranjenih. Sovražni letalci so eno uro krožili nad Postojno. Na poslopih ni nobene škode. Na povratku so baje naši enega letalca setrelili. Tudi v petek, dne 31. marca, so krožili nad Postojno tuji zrakoplovi, katere je pa naše streljanje kmalu pregnalo.

Nov zračni napad na Jakin.

Uradno se poroča:

Kot odgovor na zračne napade italijanskih zrakoplovcov na Ljubljano, Postojno in Trst je napadel dne 3. aprila popoldne oddelek avstrijskih pomorskih zrakoplovcov, broječ deset letal, italijansko mesto Jakin, kjer je metal bombe z uničujočim učinkom na kolodvor, plinaro, ladjedelnico in na mestni del, kjer se nahajajo vojašnice. Nastalo je več požarov. Protinapad dveh sovražnih obrambnih letal je ogenj iz naših strojnih pušk prav lahko odbil. V hudem ognju treh obrambnih baterij sta prisilila 2 sovražna šrapnela enega naših letal, da se je moralo v pristanišču spustiti na tla. Drug naš zrakoplov pod vodstvom zrakoplovnega mojstra Molnarja, se je spustil tik imenovanega na tla, je prevzel oba naša zrakoplovca in popolnoma uničil zadeto letalo, ni se pa vsled neke poškodbe mogel dvigniti kvišku, ker je bilo tudi morje viharno. Iz pristanišča je priplul sovražni torpedni čoln ter dve drugi ladji, da bi se polastile obeh naših poškodovanih letal, toda ogenj strojnih pušk in bombe naših zrakoplovcov so jih prisilile, da se je morale vrniti. Na to se je posrečilo dvema našima zrakoplovoma pod vodstvom mornariškega kadeta Vamosa in ladijskega poročnika Steute, spravititi na varno vse 4 naše zrakoplovce ter zažgati obe poškodovani letali. To rešilno delo je bilo izvršeno v ognju strojnic in bomb italijanskih pomorskih letal, ki so krožili komaj 100 metrov nad našimi. Sicer smo izgubili dve pomorski letali, vsa ostala letala pa in tudi vsi zrakoplovci so se vrnili ne-poškodovani.

Kako je v Gorici.

(Izvirni dopis.)

Gorica, 30. marca.

Medveda Jožeta dramite, naj bi se zgenil, pa poravnal naročnino. Jože pa se ne zgame; pa saj že od junija lanskega leta ne prebira ne Vaših uvodnih člankov, ne podlistkov, ne novic. Ne da bi se mu bil „Gospodar“ kakorkoli zameril, ampak kolera ga je ugrabila koncem junija lanskega leta; zavili so ga lepo v rjuhe, pa v jama, njegova prvega.

Gorica je zdaj v cvetju; vse cvete. Kar je cvetja za šopke, poprodavajo ga častnikom, da pošiljajo svojincem živih spominov izza fronte, cvetje po drevo pa obeta bogato jesen. Mandelj, pravi goriški domačenec, je že odevel; breskev docvita, hruška in češnja je zabelela in črešnjevih češuljkov cvetje se odpira. Na večer vse diši po cvetoči lavoriki. Pesnikom najbrž ta vzduh vzbuja koprnenje po slavčih, ki naj bi jim pripomogli, da se dokopljejo do lepih misli; vsakdanjim ljudem pa ob lavoričem duhu na mar prihaja, kako pusta je krompirjeva čorba brez lorberjevega perja.

Udomačene ptujke, palme, visoke, v črno zelenilo oblečene ciprese, cedre libanonske, ki se goje po goriških vrtovih — samo visoko, žalobno zimzelenje, pa se ne zgamejo; dolgočasno zelenijo naprej, kakor so zelenele vsi zimo; ni jim do cvetja. So pač na svojem mestu, prav na svojem mestu.

Po vrtu se drvijo kosi, pravi goričanski fantje, brez strahu in bojazni. Točno ob svojem času dopoldne in popoldne žvrgoli svojo kosovsko in ko jo začne, jo začne; nikakor se ne da motiti, naj še tako tu pokaže granate, on ne pretrga svojega speva; kakor ukopan ti sedi in poje naprej in naprej; ne zgame se, ko žvižga v divjem diru preko njega mrka granata; nemirno brni čezenj preko vrta nekam tja dol proti jugoizhodu, ali pa nekam tja proti zapadu. A tudi

Šinkovcu srce ni v hlače padlo: Spomladi gre peti, poje, kakor bi se ž njo kosal, kdo nju li bolje žvižga, ali on na cvetočem lavoričem grmu, ali ona, ki veselo živet, brani ne smeš! dejala je po Slomšku kobilica mravlji in šinkovec jej daje prav. Včeraj se je zglasila pivka, napovedovalka dežja, pa se je ušela, kakor se letos itak prav nič ne izpozna ne ta ne oni vremenski prerok.

Zdaj pa le še dveh spomladančkov nikar ne pozabiti: Škrjanček na sosednji njivi skaklja od grude do grude, kakor bi iskal, kam li je bušila, pa kako bi se poravnalo, po vrtu pa o. Janko brska, seje, sadi, presaja; škrjanček pa Janko vsak po svoje spomlad znanita, spomlad na grudi, spomlad v prirodi; vsak po svoje dvigata se k nebu pod oblake, škrjanček po svoje, Janko po svoje.

Lepa je spomlad, slišim tičke pet! O priliki pa Vam zopet kaj napišem. Z odličnim spoštovanjem pozdravlja Vaš Sartory-Tory. G. B.

Lahi 18 ur neprenehoma streljali.

Desetnik Breznik Anton, doma iz Kovačevega vrha pri Slov. Bistrici, nam piše z dne 28. marca:

Nekega večera smo dobili nalogo, odriniti v bojno črto. Cel dan je močno deževalo, vsi smo prosili Boga, da bi vsaj na večer očež prenehal. Prošnja je bila uslišana. Imeli smo krasno pot in lepo mesečno noč. Bili smo potem tri dni za bojno črto v rezervi. Drugi večer, ravno ko smo imeli opravilo z novim moštvom, mi prileti sovražna krogla na desno ramo, in mi dvakrat predere mojo bluzo, a moža, ki je stal za menoj, lahko rani na roki, tako da se je smejal, ko je šel na obvezovališče. Po treh dneh zatem zasedemo strelske jarke, polentar pa, kakor da bi vedel, da imamo izmenjavo, začne regljati s puškami in s strojnicami, kot bi nas hotel napasti. Mi smo mirno čakali, naj se približa žičnim oviram, potem bomo že napravili svoje. A Lah se je za enkrat skesal in pomalem je vse utihnilo. Ker mu mogoče streliva za topeve manjka, je začel bolj pogosto mine metati. Pa tudi proti tem si vemo že pomagati; dosti jih pa niti ne razpoči. Nekega večera grem k sosednjemu vodju službenim potom. Ko se nekoliko časa pogovarjamo, prileti sovražna mina na naše kritje. Naenkrat bila je polna luknja dima, ranjen pa k sreči ni bil nobeden. Pred par dnevi je naperil Lah svojo kanonado proti našim strelskim jarkom: 18 ur je streljal kar z vsemi kalibri od največjega do najmanjšega, neprenehoma, a pri našem bataljonu smo imeli samo dva lahko ranjena.

Med takimi in enakimi dogodki nam minevajo dnevi in mesci — že je deseti mesec minul in Lah še tiči tam, kjer je začel. Ne pomagata mu ne regljanje strojnic, ne njegova kanonada, pa tudi mine zadnjega časa nič. Nas tolaži misel: Vsaka krogla ne zadene, vsaka mina ne rani, granate pa rahljajo trda kraška tla. Če pa kateri umrje junaške smrti, nas to nič ne straši, saj skoro vsakega krasi svetinjska Matera božje. Smrt Marijinih častilcev je lepa, kaj še le smrt častilca Marijinega vojaka-junaka. Celo bojišče je pri nas ena Marijina družba. Marsikateri, ki bi se bil prej svetinjske sramoval, si jo sedaj s ponosom pripne.

Vsem bralcem in bralkam ljubljene našega „Slovenskega Gospodarja“ iskrene pozdrave! — Emanuel, tebi pa povemo: Spametuj se, dokler je čas! Če ne, v deželo tvojo gremo, nazaj ne spraviš nas!

Nemiri v Firenci.

Po poročilih nemških listov so se pojavili preteklo soboto, dne 1. aprila, v Firenci veliki nemiri. Na tisoče žensk iz mesta in okolice je hodilo okrog in kričalo: „Proč z vojsko! Pošljite nam našemožedomov! Dajte kruha otrokom!“ Policija in vojaštvo niso mogli udušiti nemirov. Šele uplivnim meščanom se je posrečilo z dobrohotnim prigovarjanjem narediti mir in red.

Angleški ministrski predsednik v Rimu.

Angleški ministrski predsednik Asquith je dne 31. marca obiskal Rim. Gotovo ni imel kaj novega povedati italijanskim ministrom, ker je bil ž njimi ravno kar v Parizu skupaj. Za to je bolj važno, da je v Rimu obiskal tudi papeža Benedikta XV., ki je priznalo največji zagovornik skorajšnjega miru. Asquith je imel gotovo poved, da se predstavi ob pravem času tudi sedanjemu mirovnemu papežu, kajti tudi na Angleškem vsled neuspehov vsepovsod ni nobenega vojnega navdušenja več.

Rusko bojišče.

Na ruskem bojišču nobenih posebnih dogodkov. Rusi pridno obstreljujejo naše in nemške postojanke. Za rusko fronto pa se opazuje veliko premikanje čet, kar pomenja, da ruski poveljniki na novo razvrščajo svoje čete in da bodo kmalu večji boji.

Nemci so izračunili, da so Rusi imeli v zadnjih bojih z Nemci najmanj 140.000 mož izgub. Takih izgub tudi velike armade ne prenesejo.

Rusko oboroževanje proti Rumuniji.

Po bukareških vesteh delajo Rusi v južni Besarabiji zlasti na rumunski meji obširne priprave in sicer: Mejne stražne čete dobivajo ojačenja vsak dan. V Ismail je došlo več pelotnih in kozoških polkov, na utrjeni črti Reni—Catal—Ismail—Vilkav ob Donavi do morja pa gradijo neprestano nove utrdbe. Staro trdnjavo Ismail so čisto moderno prezidali in bo v slučaju napada najmočnejše oporišče za brambo južne Besarabije. Vse odredbe so brambnega značaja. Donavsko brodovje je dobilo še dva torpedna in dva podmorska čolna. Več so jih namestili v Reni.

Pflanzer-Baltinov most v Černovicah.

(Izvirni dopis.)

Dne 29. marca se je v Černovicah izročil prometu nov železni most čez reko Prut, kateri je bil o priliki ruskega vpada porušen. Popravljali so most tudi slovenski pionirji. Slovesnosti se je udeležil sam zborni poveljnik general Pflanzer-Baltin. Po slovesni otvoritvi so vojaki svojemu poveljniku in gostom defilirali. Pionirji so svoj nastop končali s slovesnim obhodom z godbo na čelu. Po defiliranju je višji poveljnik osebno pohvalil vrle pionirje. Tako se je ta most izročil prometu. Most nosi na pročelju svoje ime: „Baron Pflanzer-Baltinov most.“ Ljudstva se je kar trlo okoli od veselja in radosti, da bi si skoraj mislili, da je že konec vojne. Tako je zapustila naša stotnija zgodovinski spomin v tej svetovni borbi, kot časten spomin slovenskih pionirjev na izhodu.

Predno se pa posloavimo od tu in gremo da ne vemo kam, želimo vsem prijateljem in znancem ter bralcem „Slovenskega Gospodarja“ in „Straže“ zdrave in vesele velikonočne praznike s prisrčnimi pozdravi na vse domače, žene in dekleta. Do skorajšnjega svidenja! Upamo, da nam trobenta miru skoro že zaje in naznani: Hrabri vojščaki, domov se podajte! Zdravstvujte! — Boštjan Kristovič iz Maribora; Franc Vreča, stabni narednik, Radgona; Jožef Gregorec, četovodja, Hajdin, Ptuj; Karl Rađej, četovodja, Loka pri Zidanemostu; Franc Kovačec, desetnik, Sv. Marjeta, Moškancji; Izidor Jušap, poddesetnik, Sv. Stefan, Koroško; Franc Žnidaršič, Studence-Radna, Kranjsko; Anton Šerbec, Rajhenburg; Alojz Borovnik, Bevče pri Velenju; Filip Slabe, Postojna; Peter Bizjak, Postojna; Jožef Zgonik, Volčja Draga; Vincenc Martelanc, Volčja Draga; Matija Jeraj, Rečica; Franc Prisljan, Rečica; Vincenc Šetar, Sv. Lovrenc na Dravskem polju; Jožef Korošec, Bezuljak; Anton Keršič, Trbovlje; Franc Bezjak, Ptuj; Stojnce; Anton Kristovič, Sv. Marko, Ptuj; Janez Dopler, Maribor; Rudolf Pirtošek, Šoštanj; Jan. Rehhar, Celje; Henrik Streicher, poddesetnik iz Radgone.

Rusko kmetijstvo.

Stevilke o letu 1915 kažejo, da je rusko poljedelstvo v vojni zelo trpelo. Ker so se Rusi morali umakniti, so morali zapustiti najbolj plodno zemljo na Poljskem in v Beli Rusiji. Zmanjkalo je delavcev, in poljedelskih strojev ni bilo mogoče uvažati in za to se je površina obdelanega polja zelo zmanjšala. Letina bi se zadostovala za ljudsko prehrano, pa železnice niso mogle rešiti svoje naloge. Najbolj je trpela živinoreja. Poljedelsko ministrstvo je dognalo, da je število živine padlo za polovico. Največ so trpele mlekarne, vrednost mlečnih izdelkov je padla za 30 odst.; znatno je padlo tudi perutninarstvo, ribarstvo in gozdarstvo.

Francosko bojišče.

Pred Verdunom so Nemci dosegli zadnji čas 3 važnejše uspehe. Dne 30. marca so na severozahodni strani zasedli vas Malancourt in sosednje utrdbe. — Dne 1. aprila pa so na zahodni in severozahodni strani vasi Vaux (severoizhodno od Verduna) zavzeli tamošnje francoske postojanke. — Po izredno srditih bojih pa so se dne 2. aprila južno od utrdbe Douaumont polastili Nemci večjih sovražnih okopov. — Sicer pa na celi zapadni fronti nobenih posebnih dogodkov.

Srbija.**Javna katoliška kapela v Belgradu.**

Iz vojnega poročevalskega stana: Dasi je bilo v Belgradu že v miru približno 8000 katoliških vernikov, ni bilo v mestu nobene katoliške cerkve, marveč le kapela na avstrijskem poslanstvu. Prva skrb vojne uprave je bila, da preskrbi katoliškim vernikom v armadi in med civilnim prebivalstvom primeren prostor za obhajanje službe božje. V to svrhu je izbralo prestolno dvorano v razstreljeni kraljevi palači. V nedeljo, dne 2. aprila, je daroval v novi hiši božji prvo sveto daritev v to v prvi vrsti poklicani katoliški duhovnik: apostolski vojni vikar namestni

škol Bjelik, najvišji dušni pastir naše armade. Navzoč je bil celokupni častniški zbor, vojaška vlada, posadka in na tisoče civilnega katoliškega občinstva. Pridružil se je tudi zgodovinski dih: Po prijatelju naše monarhije, kralju Milanu, zgrajeni sijajni konak je našel ta dan svojo najdostojnejšo uporabo. Tem povodom je apostolski vojni vikar izročil svojemu namenu 10.000 K, ki jih je daroval Sv. Oče za bedno srbsko prebivalstvo. Škol Bjelik je sprejel belgrajškega župana dr. Velkoviča z več odborniki in mu s kratkim nagovorom izročil del gornjega zneska; večji del pa se je razdelil na posamezna okrožna poveljstva.

Ponarejena zdravila za srbsko vojsko.

Pred kratkim so se razširile vesti, da so Bolgari med vojnim plenom, katerega so vzeli Srbom, našli zdravila, katera so bila narejena v Italiji za srbsko armado. Kemična preiskava je pokazala, da so ta zdravila ponarejena in da nimajo v sebi prav nobene zdravilne moči. Sedaj se uradno poroča o ti „veliki“ laški pomoči. Med vojnim plenom, katerega so vzeli Bolgari Srbom v Nišu, se je našlo veliko zavitkov laških zdravil, katera so bila preiskana in se je dognalo, da so dosedaj na neznan način ponarejena. Ti zavitki imajo napis: „Stabilimento farmaceutico G. Brenti, Milano.“ — Lahki goljufajo pač celi svet.

Naš vojni minister v Cetinju.

Vojni minister baron Krobatin je prispel dne 31. marca v Cetinje, kjer so ga sprejeli naši častniki in uradniki ter črnogorska duhovščina in mnogi črnogorski častniki v paradni uniformi s generalom Miljutinom Vukotičem, polbratom kraljice Milene, na čelu. Metropolit Mitrofan je pozdravil ministra s posebnim nagovorom, v katerem je povdarjal, da so se naše čete od prvega dne okupacije napram prebivalstvu vzorno obnašale in se zahvaljeval za skrb in brigo, ki jo posveča naša vojaška uprava narodu in deželi. Prosil je ministra, da sporoči Nj. Veličanstva zahvalnost in skromno mišljenje črnogorskega prebivalstva. Pri defiliranju častne stotnije je pohvalil minister vzorno strumnost plznskih domobrancev. — Dne 1. aprila je odpotoval vojni minister Krobatin v Skader.

Zračni napadi na Angleško.

Nemški zrakoplovci so od dne 31. marca do dne 4. aprila vsako noč obiskali angleško obal, kjer so z bombami napravili obilo škode. Pri prvem poletu so padale bombe tudi na London.

Slovenske žrtve za domovino.

— **Janez Brežnik.** V rezervni bolnici v Ljubljani je umrl vsled hude rane, zadobljene na južnem bojišču, desetnik Janez Brežnik iz Lopatje pri Celju. Bil je vobče znan in priljubljen tesarski mojster. Po eninpolletnem zvestem službovanju na bojišču je dal velikodušno življenje za domovino, v 32. letu svoje starosti. Mir njegovi duši!

— **Franc Emeršič, Franc Gavez in Mart. Rakuš.** Anton Belšak, doma od Sv. Barbare v Halozah, nam poroča z italijanskega bojišča: Do sedaj so padli pri moji četi sledeči moji rojaki: Franc Emeršič iz Paradiža. Dobil je strel v trebuh na Doberdobski planoti mesca oktobra 1915. Drugi je Fr. Gavez iz Brezovca. Vzoren mladenič, star 20 let, je daroval svoje mlado življenje za cesarja in domovino. Bil je od granate zadet v trebuh dne 30. decembra 1915. Tretji: Martin Rakuš, je bil od sovražne granate v glavo zadet in je takoj izdihnil svojo blago dušo mesca januarja 1916. Bili smo si vsi najboljše prijatelji. Sedaj jih že krije kraška zemlja. Spavajte sladko, dragi mi prijatelji!

— **Jakob Herman.** Od Sv. Jurija ob Ščavnici so nam poročali: Čez dolgih šest mesecev so sprejeli stariši žalostno poročilo, da je dne 9. avg. 1915 bil od sovražne krogle zadet Jakob Herman iz Okoslavca ter je dne 15. avgusta 1915 v bolnišnici Horodenka v Galiciji umrl. Bil je blag in vzoren mladenič. Z desetnikom Franjo Perovcem iz Šoštanja sta si bila najboljša prijatelja v bojni črti ter sta bila en dan ranjena in skupaj v bolnišnici, kjer je Jakob umrl. Počivaj sladko, blagi mladenič, ker prelil si kri za dom in cesarja!

— **Veber Miha.** Od Sv. Duha na Ostrem Vrhu: Žrtvoval je svoje življenje katoliško-naroden vrl mladenič Miha Veber, edini sin svojih starišev. Ko je prišel v jeseni 1915 za 14 dni domov na dopust, je rekel, da njega Italijan ne bo nikdar ujel, da se ne da ujeti. Tepel se bo za dom in cesarja do zadnje kaplje krvi in tako se je tudi zgodilo. Dne 20. sušca je padel na italijanskem bojišču. Naj počiva v miru!

— **Franc Viher.** Od Sv. Miklavža pri Ormožu se nam poročala: Nedavno smo dobili poročilo, da blagega mladeniča Franca Viher ni več med živimi. Padel je vojaške smrti za domovino že 4. junija

1915 pri Gorici. Bojeval se je v Galiciji in tudi z Lacom se je moral bojevati, pa le komaj 4 dni. Bil je naročnik „Slovenskega Gospodarja“ in „Straže.“ Tovariš njegov je bil Janez Bogdan iz Cezanjevec pri Ljutomeru, ki je naznanil tudi njegovo smrt domačim. Naj mu bo goriška zemljica lahka!

Razne novice.

* **10letnica nadškofa dr. Sedeja.** Goriški knez nadškof dr. Fr. Sedej je obhajal dne 25. marca v Zatičini na Dolenjskem 10letnico svojega škofovanja. Vsled vojnih dogodkov je moral visoki slovenski cerkveni knez, dasiravno nerad, zapustiti solčno Gorico in se je s svojim bogoslovjem in mnogimi duhovniki vred naselil v starodavnem samostanu v Zatičini. Odličnemu slovenskemu knezu še na mnoga leta in na skorajšnje vrnitev v Gorico!

* **Duhovniška vest.** Č. g. Pavel Zivortnik, kaplan pri Sv. Lenartu v Slov. gor., je imenovan za vojnega kurata in rezervi.

* **32letnica „Dolenjskih Novic.“** To, kar je naš „Slovenski Gospodar“ slovenskoštajferskemu ljudstvu, to so „Dolenjske Novice“ dolenjskim (kranjskim) kmetom. Dne 30. marca 1916 je nastopil vrli naš dolenjski sobojevnik svoj 32. rojstni dan. Kakor so „Dolenjske Novice“ dosedaj vrlo navajale naše dolenjske kmečke tovariše za izpolnjevanje verskih, narodnih, avstrijskih in kmečkih dolžnosti, tako naj vodijo tudi v bodoče dolenjsko slovensko ljudstvo po potu sreče in blagostanja.

* **„Ulica nadvojvoda Evgena“ v Mariboru.** Mariborski mestni svet je v svoji seji dne 23. februarja 1916 sklenil, prekrstiti dosedanjo „Meščansko ulico“ v „Ulico nadvojvoda Evgena“, kot znak hvaležnosti za spretno vodstvo v vojski zoper našega dednega sovražnika. Nadvojvoda-vojskovodja se je dne 22. marca izrazil napram mestnemu zastopstvu, da je pripravljeno, da dotična ulica nosi njegovo ime. Nadvojvoda je daroval ob tej priliki večjo svoto za občekoristne namene.

* **Lepa navada.** V soboto, dne 1. aprila, sem v neki zavedni župniji v Slovenskih goricah našel pred znamenjem sv. križa zbranih večje število ljudi, ki so glasno molili sv. rožni venec za srečni in skorajšnji izid vojske.

* **Majnikova pobožnost na Ogrskem.** Na konferenci ogrskih škofov so sklenili po vseh ogrskih cerkvah prvo nedeljo v maju imeti skupno sv. obhajilo v zahvalo, da se je ravno mesca maja lanskega leta obrnila vojna nam v korist. — Na konferenci se je tudi govorilo o delu duhovnikov za vojne invalide, sirote in ujetnike in o udeležbi škofov pri novem ogrskem vojnem posojilu.

* **Odlikovani učitelji-vojaki.** Jernej Pavlič, učitelj pri Sv. Andražu v Leskovcu, poročnik 26. domobranskega pešpolka, in Julij Friedl, učitelj v Sliivnici pri Mariboru in poročnik 26. domobranskega pešpolka, sta bila odlikovana s srebrno hrabrostno kolajno II. razreda. — Najvišje pohvalno priznanje so prejeli Tomaž Stani, učitelj v Rušah, Martin Vodenik, nadučitelj na Gornji Kungoti, in Avgust Ahlič, nadučitelj pri Sv. Marjeti na Dravskem polju, vsi trije v vojaški službi rezervne bolnišnice št. 1 v Mariboru.

* **Iz učiteljske službe.** Katarina Čeh, nadučiteljica soproga pri Sv. Emi, je imenovana za učiteljico ročnih del istotam. — Stalna učiteljica Klotilda Hiti je imenovana za stalno učiteljico v Sromljah.

* **Za vojne invalide.** Na Dunaju se je ustanovila posebna pisarna, ki daje vojnim invalidom brezplačne nasvete in pomoč v vseh njihovih zahtevah napram vojaškemu erarju. Ako se torej invalidi glede invalidne ali vzdrževalne podpore godi krivica, se naj obrne na sledeči naslov: „Militärischer Beirat im k. k. Arbeitsvermittlungsinstitut, Dunaj, VII., Neubaugürtel 32, Ecke Seidengasse.“

* **Za vdove padlih vojakov.** Na Dunaju se je ustanovila pisarna, ki daje nasvete v vseh važnih zadevah vdov padlih vojakov. Če torej ima vdova kako zamotano p avno, zapuščinsko ali kako drugo enako zadevo, se lahko obrne na omenjeno pisarno, ki daje brezplačna, a točna pojasnila. Naslov: „Kuratorium für Kriegerwitwen Dunaj, 4. okraj, Grosse Neugasse št. 8.“

* **Prebiranje 18letnih.** Mladenci, ki so rojeni v času od 1. januarja do 31. decembra 1898, se morajo najpozneje do 7. aprila oglasiti pri občinskem uradu občine, kjer stanujejo. Vsak, ki se je oglašil, dobi črnovojniško izkaznico, katero mora dobro shraniti za prebiranje. S to izkaznico ima dotični na dan prebiranja prosto vožnjo po železnici. Od prebiranja oproščeni so mladeniči, ki jim manjka roka ali noga, taki, ki so slepi na obeh očeh, gluhomni, bebeci ali sodnijsko proglašeni slaboumni itd. Božjastni morajo priti k naboru, a predložiti morajo dokazilo svoje bolezni. Nabori se bodo vršili v času od 14. aprila do 1. maja 1916. Kdor se pri občini ne bi oglašil, ali ne bi prišel k prebiranju, se bo strogo kaznoval.

Pilevo društvo za razširjanje katoliškega časopisa je zadnje nedelje, dne 2. aprila, imelo na Dunaju občni zbor. Nadvojvodinja Marija Valerija se je dala zastopati po grofici Bellegarde. Slavnostni govornik jezuit o. Kolb je naznanil, da ima društvo že 150.000 udov. Potrebno bo, je rekel, da se število že kmalu podvoji. Ravno po vojski se bomo morali katoličani veliko bojevati. Ne dajmo se varati, smrtno sovražstvo tli pri naših nasprotnikih naprej in bode po vojski vsplamtelo z novo silo. Časopisje bomo rabili bolj kakor vse drugo.

Avstrijsko katoliško šolsko društvo je imelo dne 2. aprila na Dunaju občni zbor, katerega se je udeležila zelo odlična družba. Vojnega ministra barona Kroatina je zastopal major Prunger. Glavni govornik, dunajski občinski svetovalec Solterer, je omenil, da katoliško šolsko društvo stremi po tem, da bi nam šole odgojile krepak, npravno močen, telesno in duševno zdrav, za velika dela zmožen in navdušen rod.

Vojno romanje v Marijino Celje. Dne 1. aprila so priredili Dunajčani pod vodstvom kardinala dr. Piffa in jezuita o. Abela vojno romanje v Marijino Celje. Romanje je dobilo poseben sijaj, ker so se ga udeležili: prestolonaslednica nadvojvodinja Cita, nadvojvodinja Marija Terézija, nadvojvodinja Marija Valerija z dvema hčerama, nadvojvodinja Blanka z osmimi otroki, nadvojvoda Leopold Salvator, kneginja Parma in bračanski knez Franc Jožef. V soboto je pridigal kardinal dr. Piffa in rekel med drugim: Velike prošnje so privedle sedanje romarje v Marijino Celje. Kakor nas je božja pomoč in Marijino varstvo spremljalo dosedaj skozi vojsko, tako naj bo tudi pri prihodnjih odločilnih trenutkih, ki se na vseh bojiščih pripravljajo za bližnje tedne. Za to smo prišli romat. Mi molimo za zmago in mir. Cesar in ljudstvo držijo trdno skupaj. Naša cesarska hiša stoji pri vseh podvzetjih in žrtvah za olajšavo vojskinih bremen v ospredju, tako tudi tukaj, ko se v prisrčni molitvi združuje na svetem mestu s svojim ljudstvom. V nedeljo je pridigal jezuit o. Andlan ter se v ganljivih besedah spominjal pogostega romarja v Marijino Celje, blagega pokojnega nadvojvoda Franca Ferdinanda. Cesarska rodbina in romarji so na to prejeli sv. obhajilo. Ob sklepu pobožnosti se je jezuit o. Abel zahvalil članom cesarske hiše za zgled najgloblje pobožnosti, ki so ga dali ne samo za Avstrijo, ampak za celo Evropo.

Poljski škofje tolažijo Poljake. Rusko-poljski katoliški škofje so izdali skupni pastirski list, v katerem tolažijo Poljake, katerih zemlja je bila vsled vojske tako hudo prizadeta. Navdušujejo jih, naj si ohranijo svoje šege in navade v vsej čistosti ter se varujejo pijančevanja in igre. Vspodbujajo jih k delu ter kličejo: „Na delo, poljski narod! Opravite se, oskrbite svoja gospodarstva! Vaša ljubezen do rodne grude je splošno znana, ravno tako vaša vestnost in vstrajnost. Te vaše lastnosti bodo pripomogle, da bo kljub vsem usodnim udarcem vaša zemlja z božjo pomočjo in blagoslovom ostala v vaših rokah. Obdelajte na novo opustošene njive! In ko zopet obdelate svoja polja in si pozidate požgane hiše, naj se dvigne v vsaki poljski vasi tudi poljska cerkev in poljska šola. Moli, katoliško ljudstvo, in čitaj! Moli in čitaj! Tvoja molitev, tvoja po čitanju pridobljena omika in tvoje delo bo obudilo krepko in srečno domovino!“ Poljsko časopisje z velikim navdušenjem pozdravlja prekrasen, zgodovinski znamenit pastirski list!

Slovinci v Sibiriji. Naš urednik je dobil iz Sibirije dne 30. marca sledečo dopisnico, ki je potovala v Evropo cele 4 mesece: „Barnaul, 30. 11. 1915. Dragi prijatelj! Sprejmite tisoč srčnih pozdravov iz daljne tujine in mrzle Sibirije, v kateri se sedaj nahajajo tudi Slovenci, kjer težko čakamo, da bi nam zopet prisijalo solnce rešitve in svobode, da bi se zopet vrnili nazaj v domovino slovensko. Dolgčas nam je, ker nimamo nobenega slovenskega berila; tudi malokdaj dojde sem kako pismo iz domovine. Slovenec nas je malo tukaj, mnogo jih je ostalo tam za daj na bojnih poljanah; sploh nas je iz Štajerskega malo. Jaz sem bil koj v prvih bojih ranjen in za tem ujet. Zimo imamo letos malo milejšo, kot je bila lansko leto, ko je bil najhujši mraz do 43 stopinj. Tudi stanovanje je malo boljše. Pišite kaj, če je mogoče! Kakšna je bila kaj letina? Iskreno Vas pozdravljajo vsi štajerski Slovenci, zlasti pa jaz. Martin Križan, iz Galicije pri Celju, sedaj ujetnik v Rusiji. Moj naslov je: Martin Križan, vojni ujetnik, Konzentrations-Lager, baraka štev. 2, Barnaul, Sibirija, v Rusiji.“

Kdo kaj ve? Pogreša se Anton Selinšek, doma iz Lancove vasi pri Ptuj. Služil je pri pešp. štev. 87, pionirskem oddelku. Bojeval se je na Doberdovski planoti in je bil, kakor so poročali njegovim prijateljem, dne 22. oktobra 1915 od granate na glavi ranjen. Ker pa se še dozda ni moglo izvedeti o njegovi nadaljni usodi, se prosi njegove tovariše, da s poročijo kaj natančnejega sestri Mariji Vindiš, Breg pri Ptuj. — Jožef Tiršek, posestnik v Teru hiš. štev. 18, občina Ljubno v Savinjski dolini, se kot pešec deželnoobrambovskega pešpolka štev. 26, 4. nadomestna stotnija, 3. voj., že od 1. aprila 1915 iz gališkega vojnega polja pogreša. Njegova žena Neža Tir-

šek, posestnica v Teru, pošta Ksaveri v Savinjski dolini, prosi njegove tovariše za blagovoljno naznanilo, kaj se je z njenim možem zgodilo. Stroški se točno povrnejo.

Smrt pod plazom. Iz Kapele pri Brezicah poročajo: Tukajšnji trgovec g. Anton Zorčič je našel, kakor poroča vojaško poveljstvo, dne 12. marca žalostno smrt pod velikim sneženim plazom. Kot korporal patrolje je padel v službi domovine na južnem bojišču. Bil je postenjak, povsod priljubljen. Zapušča ubogo ženo vdovo z dvema otrokoma. — Osobito v zadnjih mescih kosi smrt neusmiljeno med našimi fanti in možmi na bojnem polju. Od naše ne velike župnije jih je padlo že 35.

Izpitni na državni podkovski šoli. Na državni podkovski šoli se bodo vršili letos podkovski izpiti v drugi polovici mesca junija. Tozadevne prošnje se morajo vložiti najdalje do dne 20. maja potom pristojne okrajne politične oblasti na štajersko cesarsko namestništvo.

Gozdarji, gozdarski delavci in posestniki, ki imajo letos pripravljati mnogo drevesne skorje za usnje, lahko dobijo večmesečno oprostitvev od vojaške službe. Prošnje (potrjene od občine) morajo takoj vložiti na pristojno okrajno glavarstvo.

Kdo bo skrbel za zapuščena posestva? Dobili smo sledeče vprašanje: „V moji sosesčini je bil samičen mož-posestnik, ki je moral pred letom v vojsko. Koča pa je tako zadolžena in tako malo nese, da je mož moral v mirnem času pridno delati na železnici in še pri sosedih, da si je toliko zaslužil, da je shajal. Koča je sedaj popolnoma zapuščena, obresti in davek nihče ne plača. Mož je sicer že večkrat prosil za podporo, da bi s tem plačeval obresti dolgov in davek, a vse prošnje so mu odbite. Ko bo vojska končana, bo siromaku gotovo njegova koča prodana. Kaj je storiti?“ — Odgovor: Povejte možu, da naj prosi občino, naj se ista zavzame zanj in naj napravi dobrotemeljeno prošnjo na okrajno glavarstvo. Ako pa še to nič ne pomaga, naj mož pri raportu natančno razloži svoj položaj poveljniku stotnije in naj ga prosi, da se zavzame zanj.

Ječmenova moka. Cesarska namestnija razglašala: Notranje ministrstvo je odredilo, da mora vojno-zitno-prometni zavod tudi nakopičene zaloge ječmena uporabiti za moko. Vsled tega se sme odslej tudi ječmenova moka rabiti za napravo kruha. V veletrgovini je prodajna cena za ječmenovo moko pri mlinu določena na 42 K 100 kg; torej je cena ista kot cena za pšenično-krušno moko in koruzno moko. Ječmena ni posebno mnogo v zalogah; radi tega ječmenove moke ne bo prišlo posebno mnogo v promet.

Čemu so nam sladkorne karte? Od vseh strani dobivamo pritožbe, da na deželi majhni trgovci v kljub opetovanim prošnjam dobijo nakazane tako malenkostne množine sladkorja, da dotični sladkor niti za četrtino prebivalstva v občini ne izda. Čemu so ljudstvu sladkorne izkaznice, ako ne more dobiti za nje sladkorja? Ali naj karte namesto sladkorja namočimo v kavo? Najboljše bi bilo, ako bi okrajna glavarstva na podlagi števila duš nakazala trgovcem v posameznih občinah na deželi toliko sladkorja, kolikor ga gre prebivalstvu po določenem ključu, ali pa bi se občanom povedalo, pri katerem trgovcu v trgu ali mestu je sladkor za to in to občino dobiti.

Sladkor za čebelorejo in vkuhanje sadja. Mnogi čebelarji so dosedaj krmili slabe čebelne družine in tudi mlade slabotne roje z obdačenim sladkorjem. Odslej bo to radi upeljave sladkornih kart nemogoče. Isto je pri vkuhanju sadja. Potrebno je, da se kmetijske stanovske organizacije zavzamejo za čebelarje in sadjarje. Svetujemo, naj se čebelarji in tisti, ki bi radi vkuhali sadje za bolnike in druge svrhe, obrnejo na naslov štajerske c. kr. Kmetijske družbe v Gradcu (deželna hiša) z dobrotemeljenimi prošnjami za dobavo neobdačenega sladkorja brez sladkornih kart.

Uravnava mej in odpis davka. C. kr. zemljemerci bodo od aprila skozi poletje v posameznih občinah uravnali, kakor navadno vsako leto, nespornne pomote ali preembe pri mejah. Posestniki, ki hočejo, da se jim meje uredijo, naj pri občinskem uradu to naznanijo. Zemljemerec mora zmeriti tudi zemljišče, od katerega se naj odpiše davek. Če ti je na pr. plaz uničil kako večjo parcelo, ali ti je Drava ali Mura ali kaka druga reka odplavila kaj zemlje, naj ti zemljemerec odmeri, da se ti odpiše davek. Tudi od opuščeni in prenovljenih vinogradov se davek še le tedaj odpiše, ko zemljemerec premeri dotično parcelo.

Dovoljenja za klanje živine. Mariborsko okrajno glavarstvo je naznanilo občinskim predstojništvom: Pravočasna nabava klavnih dovolil dela pogostokrat težkoče, ker posestniki živine ne zaprosijo zadosti zgodaj za ta dovolila. Posestniki živine se torej pozivajo, da naj za klavno govedo, ki je določena v prodajo, v smislu ministrskega ukaza z dne 8. maja 1915, drž. zak. štev. 114, še pred odprodajo zaprosijo pri občinskem predstojništvu za izdajo predpisanih potrdil. Občinska predstojništva pa morajo popolnoma izpolnjena potrdila takoj predložiti v potrjenje. Nadalje se razglašala, da bosta uradna živinozdravnika vsled strožje zunanje službe v spomladni in poletju od sedaj naprej v uradu zanesljivo ob uradnih dne-

vih (ob sredah in sobotah) predpoldne. Potrjenja klavnega dovoljenja morejo torej stranke osebno dobiti le ob teh dnevih predpoldne. — Obi enem nam okrajno glavarstvo naznanja, da je čas za občevanje s strankami na glavarstvu v vseh pisarnah odslej izključno samo predpoldne od 8. do 12. ure.

Semenski krompir. Mariborsko okrajno glavarstvo ima za revnejše prebivalce mariborskega okraja za primerno nizko ceno na razpolago izvrsten semenski krompir. Komur torej primanjkuje semenskega krompirja in si istega ne more drugod nabaviti, naj se takoj te dni osebno oglasi na okrajno glavarstvo v pisarni g. komisarja dr. Lajnsiča. Vsak naj prinese seboj potrdilo od občinskega urada, da res neobhodno potrebuje semenskega krompirja. Cena in prostor, kje se bo lahko krompir naložil, se mu bo povedalo na glavarstvu.

C. kr. žetveni komisar na mariborskem okrajnem glavarstvu, g. R. Petrovan, nas prosi, da bi v listih objavili, da je on nastavljen samo za mariborsko okrajno glavarstvo. Zadnji čas pa je dobiti iz celega Slovenskega Štajerja več stotin prošenj za semensko žito in za nasvete v enakih zadevah, katerih pa pri najboljši volji ne more več sproti reševati. Iz drugih okrajev se naj obračajo posestniki na tamošnje c. kr. žetvene komisarje, ki so nastavljeni sedaj pri vsakem okrajnem glavarstvu.

Sadike zlahtnega gabeza. Lansko leto in letos je svinjske piče v mnogih gospodarstvih močno primanjkovalo. Skrbeti moramo že sedaj, da bomo imeli letos dovolj svinjske krme. Zelo priporočljiva vrsta svinjske piče je zlahtni črni gabez po nemško: »Beinwell«, latinsko: »Symphytum asperium« ali »Symphytum officiale«. C. kr. kontrolna postaja za semena na Dunaju ima na razpolago večjo množino sadik od zlahtnega gabeza in jih oddaje kmetovalcem svinjerejem brezplačno. Posestniki, ki dobijo te sadike, se morajo zavezati, da bodo gabez tako sadili, gojili in rabili, kakor se jim od omenjene postaje predpiše. Sadike zlahtnega črnega gabeza (Beinwellstecklinge) se naročajo na sledeči naslov: »Direktion der k. k. Samenkontrollstation, Dunaj, 2. okraj, Prater 174.« — Dobro bi bilo ako bi se tudi na Slov. Štajerskem poskusilo saditi to rastlino.

Kopriva daje izborno predivo. Kdo bi si bil pred vojsko mislil, da bo tudi toli zametovana kopriva v vojskinem času dobila svojo veljavo. Angleška izstradalna vojna, ki je Avstrijo in Nemčijo odrezala od svetovne trgovine, je močno izpremenila celo gospodarsko življenje. Avstrijski profesor dr. Oswald Richter je iznašel enostaven in cenen način za dobivanje predilnega vlakna iz koprive. Koprive se porablajo za dobivanje predilnega vlakna lahko zelene ali suhe. Stebla se očistijo listov ter se položijo za pol do dve uri v vodo. Nato pridejo stebla v razne stroje in v nekaterih urah je že vlakno gotovo za prejo. — Vlakno je sicer nekoliko slabejše kot laneno, a je veliko močnejše. Vlakno se da prestati na vseh strojih, ki so se dosedaj rabili v avstrijskih predilnicah. Poleg predilnega vlakna pa daje kopriva še nekatere postranske izdelke, tako n. pr. sadni sladkor, odpadki iz trenja in mikanja pa se rabijo za krmo govedi. V Nemčiji so se že zdavnaj bavili z vprašanjem, kako bi se dalo koprivo koristno uporabiti. V Lipskem je obstojala že koncem 18. in začetkom 19. stoletja tovarna za izdelavo preje iz koprivnega vlakna, in tudi na Francoskem (v Pikardiji) so izdelovali precej platna iz koprive. Toda to je sčasoma zaspalo, ker ni bilo primerne načina za dobivanje predilnega vlakna iz koprive, vrhu tega je pa koprivo izpodrinil mnogo cenejši bombaž. Danes pa je prišla kopriva do svoje veljave, in za bližnjo bodočnost smo rešeni skrbi, kje dobiti dovolj tekstilnih (predilnih) surovin. Vsled tega je tudi vojaška oblast prepovedala zasebno uporabo kopriv, to je krmljenje perutnine z mladimi in svežimi koprivami itd. Nadalje tozadevne odredbe v kratkem izidejo. Ogrsko poljedelsko ministrstvo se namerava pogajati s poljedelci, da bi začeli gojiti koprive za predivo, kakor se goji konoplja in lan.

Bakrena galica. Z ozirom na našo notico o Bakreni galici se nam poroča, da je došlo zdaj na Štajersko le del galice, ki je določena za naše vinograde. Mariborski okrajni zastop je n. pr. dobil zdaj samo 1 vagon galice. Razdeljevala pa se bakrena galica ne bo poprej, dokler ne bo došla vsa razpočljiva množina. Cena bo 3 K 20 vin, ali 3 K 25 vin, za 1 kilogram.

Živinski in svinjski sejmi v Ptuj zopet dovoljeni. Ker se v ptujskem okraju v zadnjem času ni pojavil nobeden slučaj kužne živinske ali svinjske bolezni, so živinski in svinjski sejmi v Ptuj od dne 4. aprila nadalje zopet dovoljeni. Dne 4. aprila se je že vršil prvi svinjski sejm v Ptuj.

Plovba po Dravi začasno ustavljena. Na prošnjo elektrarne v Fali nad Mariborom je štajersko cesarsko namestništvo ustavilo do 21. aprila t. l. plovbo po Dravi in sicer 1 kilometer nad jezom elektrarne notri do novega jez elektrarne.

Oskrbovalna pristojbina za stražno moštvo pri vojnih ujetnikih zvišana. Vojno ministrstvo je z-

višalo oskrbovalno pristojbino za stražno moštvo pri ujetnikih od 1 K 30 vin. na 1 K 80 vin. na dan in osebo.

* **Kri teče iz nosa.** Ako začne siliti kri iz nosa, svetujejo nekateri to-le raynanje: Potegni pošteno ob zaprtih ustih zrak v nos, zatisni s prsti nosnice, nato pa dihni nazaj skozi odprta usta. Zrak, ki ga potegneš va-se, strdi kri v nosu. Pljučni zrak, ki se segreje do 28 stopinj R., bi strjeno kri zopet odstranil, če se ne bi odstranil skozi usta.

* **Vžigalice se podražijo.** Najvišja cena za eno škatljico švedskih vžigalic, ki je dosedaj stala tri vinarje, je sedaj v drobni prodaji določena na štiri vinarje za škatljico. Zavoj 10 škatljic stane 32 vin., 2 škatljici pa 7 vin.

* **Varujmo usnje.** Najbolj varuješ dobro obutev, če se takoj sezuješ, ko prideš domov. Tako morajo delati tudi otroci, ko pridejo iz cerkve ali šole. Včasih sploh ni bila navada (vsaj na kmetih ne), da bi bili otroci vedno obuti; če so ob gorkem času prihajali bosi v cerkev, se ni nihče spotikal nad tem. A pri sedanjih draginjah bodo tudi odrasli hodili po možnosti bosi. Za zdravje je to velikega pomena; samo izpočetka se bo treba varovati prehlajenja. Več kakor na potu trpi obutev dostikrat doma. Za doma so dobri solni, narejeni iz klobučevine, slame, platna, lesa. Obutev, ki jo sezuješ, obriši, če je prašna in blatna; prah in blato razjedata usnje. Neter natlači papirja, če je obutev mokra; obesi jo dobro natlačeno na zrachen prostor, ne pa nad ognjem ali na peč. Pohojene pete daj popraviti, preden se zvrne ves čevljev. Visokih peta nikar ne nosi. Taka noša je nezdrava, draga in naravnost smešna, zlasti za sedanji čas, ko je vse polno trpljenja in siromaštva. Koliko blaga se po nepotrebnem potratu in koliko poprav je potreba! — Važna stvar za usnje je mazilo Mehko usnje je kaj občutljivo za mažo; slaba mast izje tudi trdo, debelo usnje. Usnje, ki je postalo trdo, namaži s kapljo laškega olja. Ako skuhaš gabezevo koreninico in namažeš s tistim sluzom usnje, bo mehko in trpežno, ker gabez zadela luknje. Ni treba spraviti vsak dan za prst maže na obutev; če pa usnje ni nikdar namazano, pa rado poka. Nove podplate napoji z lanenim oljem, da ostanejo mehki. Ako se naredi na obutvi plesnoba, jo izbriši in nesi obutev na sonce. Iz 100 gramov voska, pol litra olja, pol kilograma loja in 300 gramov smole si skuhaš lahko mazilo, ki naredi usnje nepremočljivo.

Dopisi.

* **Maribor.** Tukajšnji trafikanti in trafikantinja so sklenile, da bo škatljica švedskih vžigalic od dne 5. aprila naprej stala 5 vinarjev, škatljica „Solo“-vžigalice pa celo 6 vinarjev. Ta svoj sklep utemeljujejo trafikanti s tem, da stanejo omenjene vžigalice v velikem K 3,80 do K 3,90 100 komadov.

* **Leitersberg pri Mariboru.** V torek, dne 4. aprila, je umrl tukajšnji posestnik in bivši župan Michael Teihmeister, star 76 let. Rajni, ki je bil dolga leta neprestano v bolniški postelji, je bil mož krščanskega naziranja in je še pred smrtjo bil spreviden. N. p. v m.!

* **St. Ilj v Slov. gor.** V ponedeljek, dne 3. aprila, je v Strihovcu umrla Ludmila Pivec, rojena Ul, vdova po sodarju in pozneje pismonoši v St. Ilju ter sestra tukajšnje trgovčeve soproge g. Svaty. Pogreb se je vršil v sredo, dne 5. aprila. Naj v miru počival!

* **Sv. Anton v Slov. gor.** Na dan Marijinega ožnanenja je smrt pokosila mladega dečka Friderika Matjašič, rejenca Jožeta Močnika. Priden otrok gotovo prsi pri Bogu za svoje dobrotnike.

* **Ptuj.** Na severnem bojišču je padel stotnik v rezervi Alfonz Poskočil iz Ptuja ter nadporočnik dragoncev Ivan pl. Kodolič.

* **Rogoznica pri Ptuj.** Minoli mesec nam je zel vrlega somišljenika, Vida Brnež, ki je doživel 89 let in je zmiraj zgljedno podpiral kristianska in narodna podjetja. „Na svidenje nad zvezdami“ mu je ob grobu rekla Lenartova in Brenčičeva žlahta in so vzdihnili dobri sosedi. Na osmini se je nabralo 12 K za avstrijski Rudeči križ.

* **Celje.** Dne 29. marca je bil pokopan na tukajšnjem mestnem pokopališču vsled ran, zadobljenih na bojišču, umrl črnovojnik 87. pešpolka Franc Sajovic.

* **Polzela.** Topničar Jožef Drole, našim čitateljem dobro znan izza bojev v Belgiji, Franciji itd., piše svojim starišem, da ga je Marija še dosedaj vedno čuvala, da je v najhujšem sovražnem ognju ostal nepoškodovan. Vrli junak pozdravlja vse zavedne Slovence in Slovenke.

* **Sv. Krištof nad Laškim.** Občinski odbor občine Sv. Krištof v seji dne 2. aprila na predlog župana Antona Petek z soglasnim vsklikom izvolil č. g. Roberta Vaclavik, župnika pri Sv. Jederti n. Laškim, za častnega občana. Imenovani gospod je v obdobju več let neumorno deloval za korist občine in si je častno občanstvo pošteno zaslužil.

* **Zidanmost.** Ritmojster in poveljnik tukajšnje ga kolodvora dr. Lotar vitez Berks je bil vnovič odlikovan s cesarskim pohvalnim priznanjem.

* **Brežice.** V Ameriki se je ponesrečil 22letni Janez Toporišič, doma iz Brežic. Ko je nameraval vstopiti v železniški voz, se mu je izpodrsnilo in prišel je pod kolesa železniškega voza. Bil je pri priči mrtev.

* **Pilštanj.** Smrt nam je vzela dne 15. febr. t.

l. pridno Marijino družbenko Rozo Strašek, po dom. Stokovsko, staro 21 let. Rajna je bila žrtev jetike. N. v m. p.!

* **Virštanj pri Kozjem.** Kakor je posneta iz poročila štajerskega zgodovinskega društva „Joaneum“, so v naši občini izkopali zbirko srebrnega denarja iz 13. in 14. stoletja. V zbirki je 1200 srebrnih pfenigov. Škoda, da se ta zbirka ni poslala domačemu Zgodovinskemu društvu v Mariboru.

Zadnja poročila došla v četrtek, 6. aprila.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 5. aprila.

Položaj povsod nespremenjen. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal

Zvišanje poštnih pristojbin.

Dunajski listi poročajo, da namerava vlada zvišati pristojbino za dopisnice od 5 na 8 vinarjev, za pisma od 10 na 15 vinarjev, za vsako besedo brzojavke od 6 na 8 vinarjev.

V južni Albaniji.

Atene, 4. aprila.

Francoska uradna „Agence Havas“ poroča: List „Messagere d'Athenes“ je dobil iz mesta Argyrokaastro poročilo, da italijanske čete prodirajo proti severnemu Epiru (najjužnejši del Albanije).

Izjava nizozemske vlade.

V tajni seji državnega zbora je izjavila nizozemska vlada, da je iz previdnosti preklicala vse vojaške dopuste, ker hoče ostati strogo nepristranska. Ukrenilo je to, ker so se pojavili dogodki, vsled katerih so se pojavile večje nevarnosti za deželo. Ne bilo bi v korist države, ako bi več izjavila.

Izjava nizozemskega poslanika v Berlinu.

Nizozemski poslanik v Berlinu Gewert je prišel dne 1. aprila dopoldne v zunanji nemški urad in sporočil, da oboroževanje Nizozemske ni naperjeno proti Nemčiji. Zadeva „Tubantie“ nima s tem prav nič opraviti, ker je na podlagi preiskave že rešena. Tudi uničenje „Palembanga“ bo predmet poznejših preiskav. Obe zadevi sta na Nizozemskem sedaj stopili čisto v ozadje. Razburjenje naroda je naperjeno proti četverosporazumu. Sicer je pa to razburjenje že večeraj deloma ponehalo, in razvoj razmer se mirnejše presoja. Oboroženje se pa vrši, da bo Nizozemska pripravljena za vse slučaje. V berlinskih političnih krogih položaj na Nizozemskem popolnoma mirno presoja.

Zakaj je Nizozemska pripravljena?

Iz Svice se poroča:

Pri pariškem posvetovanju so Angleži silili, da se naj četverosporazum odloči za odločilen in končen udarec proti Avstriji in Nemčiji. Francoski poveljnik Joffre je nato izjavil, da Francoski primanjkuje vojaštva za tako silen udarec. General Kadorna je izjavil, da tudi Lahi ne morejo predreti avstrijskih vrst. Angleški vojni minister Kitchener je na to omenil, da je takim strokovnjakom, kakor sta Joffre in Kadorna, popolnoma verjeti in zaupati. Omenil je, da tudi Rumunija, ako bi pristopila ob njih stran, ne bi mogla spremeniti položaja, kajti sedmograškega gorvoja ne morejo tudi najmočnejše čete prekoračiti. — Preostane torej le, da Anglija izkrea svoje rezerve na Nizozemskem in pade tako Nemeem v hrbet. V tem slučaju bi morala Nemčija kratkomalo zapustiti Belgijo in severni del Francije ter se umakniti ob Reno. Kitchenerjev predlog so vsi odobrvali.

Nizozemska vlada.

Nizozemska vlada je doslej v zelo težkih prilikah varovala nepristranost. Ministra notranjih stvari Corta van der Linden hvalijo povsod. Je mož 60 let, star parlamentarec in velja za prijatelja Nemčije. Njegove zasluge se zelo upoštevajo. Minister zu-

nanjih stvari je dr. Loudon. Njegov oče je bil nasebinski minister in upravitelj otoka Jave, in kakor kaže ime, angleškega pokolenja. Ministrova soproga je Francozinja. Finančni strokovnjak je bil pravkar odstopilvi finančni minister Treub. Energičen človek, ki je imel težavno nalogo, da je skrbel za pokrivanje ogromnih izdatkov za vojaštvo — milijon goldinarjev na dan — ter urejal aprovizacijo in trgovino z inozemstvom. Nizozemska meri v Evropi samo 36.000 štirijaških kilometrov in šteje 6.000.000 prebivalcev. Nizozemska posest v Aziji pa obsega krasne in bogate naselbine, ki merijo 1.915.417 štirijaških kilometrov in štejejo okoli 40.000.000 prebivalcev. Nizozemska posest v Ameriki, na Antilih in v Guyani meri 120.339 štirijaških kilometrov s kakimi 140.000 prebivalcev. Vojno ministrstvo je v rokah ministra Rambonneta. Poveljnik armade in mornarice je general Snyders, ki je v vprašanju utrditve Vlissingena zastopal mnenje, da se mesto Vlissingen in obal reke Šelde utrdita, in je bil torej nasprotnik francosko-belgijsko-angleških nazorov. Upati je, da se posreči imenovanim osebam, ki so zelo cenjene v deželi, obvarovati in obraniti pravice Nizozemske in da se posreči talentu, modrosti in ugledu, ki ga uživa kraljica v vsem svetu, da se odpravi nevarnost, ki grozi Nizozemski, katera hoče z vsem svetom živeti v miru. Za sedaj je treba čakati. Nizozemska hladnokrvnost se ne zataji tudi v tem slučaju.

Obkolitev Nizozemske.

Pariški listi naznanjajo, da bodo z 18. aprilom začele četverosporazumove ladje nadzorovati ves izvoz in uvoz Nizozemske. Ta dan bi bil torej začetek novih dogodkov. Obkolitev nizozemske obali prevzmeta Angleška in Francoska.

Nizozemska mornarica.

Nizozemske ladje, ki se nahajajo v tujih pristaniščih, so dobile povelje, vrniti se domov.

Listnica uredništva.

J. K. Stročja vas: Mi izdajamo samo slovenske liste: „Slov. Gospodarja“, „Stražo“ itd. — Koracice pri Sv. Tomažu: Lepo je sicer, da veseli vojak pesmi kuje, a „Gospodar“ pesniških proizvodov — kakor znano — ne nastikuje. Pezdralci — Orm ož: Prosebnici Ne spada v list. — Sevnica ob Savi: Ako je trgovec delal ubogi ženi krivico s tem, da ji ni hotel dati 5 kg. sladkera, a dočeti „fija“ gospe pa je dal 10 kg., to seveda amete pritožiti. V listu pa bi nam tako poročilo zaplenili. — Legen pri Sl. Gradcu: Bez po pisa, v koš! — Križevci: Glede pospor družinam vpoklicanih ne odločujejo župani, ampak posebna komisija pri ohranjen glavarstvu. Naj se mora samo napraviti prošnja (izpolniti tiskano polo, in jo poslati glavarstvu, katero pošlje polo v poizvedovanje žandarmeriji. Na podlagi orožniškega poročila potem odloči komisija, ali se dotični prosilci, da pospora ali ne in v kaki vsini. Župani nismo nobene krivde, če se prošnja odbije. Če si dotična žena ne ve sama pomagati, idite Vi žnjo k županu in napravite tovo prošnjo. — Sv. Jurij v Sl. gor.: O njegovi smrti smo že poročali.

* **Nov zemljevid.** Tvrška G. Freytag & Berndt na Dunaju, VII., je izdala nov, zelo pregleden zemljevid o Rumuniji. Na zemljevidu je tudi del Srbije, Bolgarije, Ogrske in cela Bukovina. Zemljevid stane s poštnino vred 1 K 30 vin. in se naroča pri omenjeni tvrdki.

* **Slivnica pri Mariboru.** Hranilnica in posojilnica za župnijo v Slivnici pri Mariboru ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 16. aprila 1916, popoldne ob 3. uri, v uradni sobi na Slivnici hiš. števil. 8. Vspored: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Citanje revizijskega zapisnika. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1915. 4. Dopolnilna volitev načelstva. 5. Spremen naslova. 6. Predlogi. V slučaju, da bi prvi zbor ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem mestu drug občen zbor pri vsakem številu. — Načelstvo. 244

Pridni učeneo, se sprejme takoj pri g. Lisenc, kraj. moj. trtu Maribor, Flössergasse 8. 228.

!KAVA!
50% cenejša:

Amerikanska štedilna kava, velearomatična, izdatna in štedilna 5 kg poskušana vreča K 12:50 po povzetju. Pol kilogram veleprima najfinjši čaj K 2:50, 50 komadov različnih lepih pohladnic 1 K oddaja A. Šapira, eksport kave in čaja Tiszabogdau 426, Ograko. 276

Vam plačam, ako Vnša kurja očesa, bradavice, obtiščaneti v treh dneh brez bolečin ne izginejo s korenino vred Sla balzomom. Lonček s garancijam pismom 1 K, 5 lončki 2:50, 6 lončkov 4:50. Komeny, Košice (Kassa) I Postfach 14, Ograko. 492

Pozor kmetovalci!

Ne zamudite takojšni nakup zanesljivih in kaljivih semen, na primer: domača detelja, nemška detelja (lucerna), pesa rumena in rudeča, trava, sploh vsa semena, kakor tudi vrtna in cvetlična, od znane tvrdke Mauthner, ki se dobijo pri domači tvrdki

Ivan Ravnkar, Celle.

Loterijske številke.

Gradec, tuc 29. marca 1916: 33 15 5 10 12
Ljub., dec 1. aprila 1916: 22 17 1 16 35

Mala naznanila

Krepak učence,

poštenih staršev, a dobrih spravevali se sprejme v manu aktorno in špecijsko trgovino Franc Seržena v Ljutomeru. 241

„Solzna Avstrija.“

Kdor mi pošlje v kuvertu za 1 K in 10 v novih neporabljenih znakih, ali pa denar po poštini nakaznici in pa svoj natančen naslov, pošljem mu takoj dvanajst krasnih bojnih pesmi, ki so še na razpolago. Na dopisnice in splich na brezplačno naročila se pa ne morem ozirati. Naročuje se pri Mat Belec pri Sv. Bolfanku v Slov. gor., via Ptuj, Štajersko. 239

Hlapeo za poljedelska čela in enkravar se sprejmeta. Vpraša se pri dr. Schmidererju, Maribor, Koroška ul. 29. 240

Železniški upokojenec vdovec, 51 let star, z 2 otrokoma, išče tam potom starejšo gospodično ali vdovo z nekaj premožje njem, radi ženitve. Dopisi se prosijo poslati na: Jurij Anžel, Maribor, Blumengasse 22. 242

Sprejme se takoj za stalno pridna dekla stara od 20-30 let pri Ivani Kramberger Jekneč, Pesnica. 281

Dekla, močna in zdrava, katera ima tuji veselje do kuhe, se sprejme za „Ruško kočjo“ takoj. Naslov „Ruška kočja“ 117 Ruše. 237

Učenca sprejme takoj Jožef Zemljč, krojač na Ročici, pošta Sv. Ana na Krembergu. 282

Iščem pridno deklo, katera bi bila kot dekla vajena vsega domačega dela. Imamo nekaj polja, kravo in prašiča. Treba je pa tudi eden dan v teden prati posodo pomivati, čevlje osušiti in 2 sobi pospraviti. Plačilo 24 K mesečno in tudi s česoma več. Vpraša se pri M. Humer, trgovina, Polšnik pri Ljutem. 216

Malo posestvo v kamniški ali breznjski legi, se išče v nakup. Dojisi pod navedbo cene na „Solčna lega“ št. 229 upravnistvo Slov. Gospodar a. 238

Organist (ceviljanec) in cerkovnik, oženjen, želi spremeniti službo s 15. aprilom ali 1. majem. Naslov pove upravnistvo pod „organist št. 233.“

Pesestvo, 5/4, oralov, 2 travnika, 2 njivi, lep d. rasel gozd, zidana hiša z dvema sobama, 1 kuhinja, 3 obokane kleti, bleva za 2-3 krave, zidan in obokan, 3 hlevčki za svinja, se radi družinskih razmer prodaja cca 10.000 K. Jurij Esenko Proješka vas 22., župnija Tebarje pri Celju p. Štore. — Oddam tudi zd. avga 4letnega dečka kakšni poštini obitelji, ki je brez otrok, za svojega. 236

Učenca

z dobrimi spravevali išče Franc Lenart trgovec, Ptuj. 233

Oskrbnica

bolj v letih a hišno gos. adinstvo k 3 osebama, ki zna v rešnici popolnoma in dobro kuhati, oskrbovati perilo in vrt, zelo snažna, modra in razumna, ki je že sl. žila v boljših hišah ter ima dobra spravevala, se sprejme pri poštnem uradu v Podčetrju proti mesečni plači 24 K in lepem ravnanju. 243

Več spretnih mizarjskih pomočnikov sprejme takoj Martin Stojan, mizarjski mojster na Tebarju pri Celju. Sprejme se tudi v jeno, kateri ima posebno veselje do mizarstva. 211

Učenec,

za mešano trgovino z dobrimi spravevali, sprejme takoj Josip Černelč Sv. Peter pod Sv. Gorami, Spodnje Štaje s. 214

Mizarjskega pomočnika (oziroma mizarja) a izučena invalida) in mizarjskega učenca sprejme s trajno delo osar v učenju p. d. ugodnimi pogoji, ob prot. oskrbi s takojšnjim vstopom: I. Zadržavec, paromlin, Sred. šča. Ponudbe je nasloviti imenovanemu; če mogoče naj se ponudnik osebno predstavi. 217

Pridna kmečka delavna dekla 24 let stara želi službe na boljših kmetih. Naslov: J. Korošec p. Poljčane št. 2215. 154

Hiša

na voglu novozidana 2 nadstropna, s prodajalnic, v mestu, še davka prosta za stanarino se dobi na leto 240 K. Lahki pogoji. Cena 62.000 K. Naslov v upravnistvo pod „Davka prosto št. 191. Maribor.“

Dvenadstrepna hiša z velikimi stanovanji v mestu, davka prosta nese na leto 3216 K, se prodaja. Lahki plačilni pogoji. Cena 40.000 K. Več pod „Hiša 192.“

Prodajam hišo v Gaberju pri Celju pod jako ugodnimi pogoji. Pojasnila daje Jože Kečtomaj, posestnik v Š. Jurju na juž. železnici. 156

Kupiti želim

zidano hišo s majhnim posestvom od 6 do 8 oralov, njive, travnik, gozd, pri cerkvi. Cena od 6000 do 8000 K. Ponudbe pod naslovom: Bauman Janez, Laporje pri Slov. Bistrici. 207

Novozidana hiša, davka prosta, na Tezni, s 5 sobami 4 kuhinje, perilna kuhinja, studenec, lepa njiva. Cena 1800 kron. — Hiša brez njive, velik vrt, drugo vse, kakor pri prvi. Cena 9000 K. Tekar pri prvi. Rannar. 173

Kdor hoče

za svoj vinograd lepo, močno, dobrovkoreninjeno, zdravo in sortirano cepljeno traja najboljših vrst, naj se oglasi ustmeno ali pisмено pri trtničarju Francou Sladnjaku v Rotmaru p. Jaršinci pri Ptuj. 170

Hiša

novozidana 2 nadstropna v mestu, še davka prosta, velik vrt, stanovanje plačajo na leto 2832 kron, se prodaja pod lahimi plačilnimi pogoji za 30.000 K. Več v upravnistvu pod „Hiša 30.000 Maribor.“ 190

Več dobro izrjenih prodajalk sprejme veletrgovina manufakturnega blaga R. MIKLAUC Ljubljana. 181

Kislo zelje, repo, krompir kupuje trgovina Pos Maribor, Koroška cesta 20. Išče se gospodinja k vdovcu v penziji z dvema otrokoma. Naslov Jurij Anžel, Maribor Blumengasse št. 22. 184

Oznanilo.

Amerikanskih divjakov od Rip. Portalis in Rup. Montikola, zelo dobro vkoreninjene, ima na prodaj Matevž Strašek, sadjar in trtničar pri Sv. Emi (v Jeršini), pošta Pristava, Sp. Štaj. Priporočila se vinogradnikom v nakupovanje svojega še ne iskano zalogo trt (čez 40 tisoč komadov). Dem radi hudega vojnega časa prav po nizki ceni, (po dogovoru pisмено ali ustmeno). Pričakuje se obilna naročitev. Matevž Strašek. 177

Učenca

sprejme takoj Franjo Duchek svečar, Maribor Viktringhofgasse. 92

Vila

novozidana z 8 sobami, 4 predsobe, 4 kuhinje z vodo. Veliki vrt v Mariboru Lahki pogoji. Cena 28 tisoč kron. Več pove upravnistvo pod „Vila 172.“

Poljski malec

(Gyps) najboljši umetni gnoj za polja in travnike priporočila M. Berdaja, Maribor Sofijin trg. 205

Zidarji

za stalno in zimsko delo se sprejmejo za vojaške stavbe v Ljubljani. Sprejmejo se tudi

tesarji

za stalno delo. Za potovanja se potrebnimi izdelani potni listi. Stavbenik Julij Glaser, Maribor, Mellinghof. — Kupi se tudi vsaka množina stavbenega in rezanega lesa po najboljših cenah. 680

„Slovenski Gospodar“ in „Straža“

se prodajata v naslednjih prodajalnah in tobakarnah:

V Mariboru:

Prodajalna tiskarne sv. Cirila, Koroška ulica št. 5.

Papirna prodajalna g. Pristernik, Tegetthoff-ova ulica.

Trgovina g. Czačnik v Stolni ulici.

Trafika na Glav. trgu (zraven rotovža).

» v Gosposki ul. (nasproti hotelu nadvojvoda Ivan).

Trafika v Grajski ulici.

» g. Coretti, Grajski trg 7.

» v Tegetthoff-ovi ulici (g. Žifko, blizu glavnega kolodvora).

Trafika g. Handl v Tegetthoff-ovi ulici,

» Žifko, Melje.

Trgovina g. Korenta, Klostergasse (baraka.)

Trafika na Tržaški cesti (nasproti magdalenski cerkvi)

Trafika Nerat, Franc Jožefova cesta 31.

Brežice:

Trgovina g. Antona Umek

Celje:

Papirna trgovina Gorčičar & Leskošek.

Trafika v Narodnem Domu

Knjigarna gosp. Adler.

Celovec:

Trgovina g. J. Vajnceri, Velikovaška cesta 5.

Sv. Duh-Loče:

Gosp. Josip Zalar (organist).

Dobie pri Planini:

Trgovina g. Amalije Tržan.

Fram:

Trgovina gosp. Janeza Kodrič.

Fohnsdorf:

Trgovina gosp. Jurija Gajšek.

Gornja Radgona:

Trgovina gosp. Antona Korošec.

» » Franca Korošec.

Gradec:

Zeitungsstand A. Klöckl, Jakominiplatz.

Guštani (Koroško):

Trgovina g. Vinko Brundula.

Št. Ilj v Slov. gor.:

Organist g. Anton Rozman (stara šola).

Sv. Jakob v Slov. gor.:

Trgovina g. Frid. Zinauer.

Jurklošter:

Organist g. M. Hvalec.

Sv. Jurij ob juž. žel.:

Trgovina g. Janko Artmana.

Kozie:

Trgovina gospoda Druskoviča.

Sv. Lenart v Slov. gor.:

Trgovina gosp. Antona Zemljč.

Ljutomer:

Trgovina g. Alojzija Vršič.

Luče v Sav. dol.:

Posestnik g. Franc Dežman.

Muta:

Trgovina gosp. Miloš Oset.

Novacerkev pri Celju:

Trgovina Marije F. Okroznik.

Petrinja: (Hrvatsko)

Gosp. Stepan Škrlec.

Ptuj:

Papirna trgovina g. J. N. Peteršič.

Podlehnik pri Ptuj:

Trgovina gosp. Mateja Zorko.

Ruše pri Mariboru:

Organist g. Ivan Nep. Slaček.

V Slov. Bistrici:

Prodajalna g. Roze Pičl.

Slov. Gradec:

Trgovina g. Bastjancič.

Stari trg pri Slov. Gradcu:

Gosp. Ignac Uršič.

Stridova (Prekmursko):

Gosp. Peter Kovačič.

Šmartin na Pohorju:

Trgovina g. Janeza Kos.

Šoštani:

Trgovina g. Ane Topolnik.

Sv. Trojica v Slov. gor.:

Trgovina g. Terezije Cauš.

Sv. Tomaž pri Ormožu:

Trgovina g. J. Kegel.

Sv. Vid pri Ptuj:

Mostnar g. Anton Kmetec.

Veržej:

Trgovina gosp. Marije Koroša.

Vojnik:

Trgovina g. A. Brezovnik.

Žetale:

Trgovina gosp. Mat. Berlisg.

„Slovenski Gospodar“ izhaja vsak četrtek in stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naročnina se najoljše pošilja po poštini nakaznici pod naslovom: Upravnistvo „Slov. Gospodarja“, Maribor.

„Straža“ izhaja vsak ponedeljek in petek popoldne. Naročnina za „Stražo“ znaša za celo leto 10 K, za pol leta 5 K in za četrt leta K 2:50. Naslov za pošiljatev naročnine: Upravnistvo lista „Straža“, Maribor.

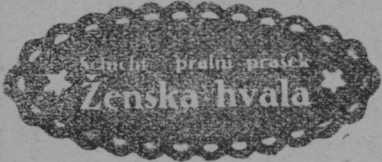
Kdor še ni naročen na „Slov. Gospodar“ in „Stražo“, naj to takoj stori. Oba lista prinašata zanimive novice iz domačih krajev, z bojišč, iz tujine, objavljate važne uradne odredbe, cene živini in pridelkom itd. itd. Naročajte naše liste vojakom na bojišču vsaj za četrt leta!

Ako hočeš kako reč dobro prodati ali najti kupca, inseriraj v „Slov. Gosp.“ in „Straži“.

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptujju senajbolj priporoča.

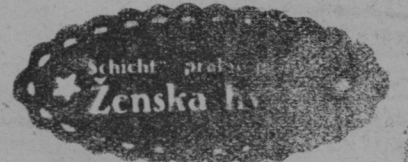
Schicht-Perilo — Bojno-Perilo.

Cenejši in najboljši način pranja:

Zamoči perilo nekoliko ura ali preko noči s pralnim praškom „Zenska hvala“. Peri tedaj daljše kakor običajno. Samo malo mila — najboljšo Schichtovo milo znamka „Jelen“ — še je potrebno, da se najlepše perilo dobi.

Prištedjuje posel, čas, denar in milo.

Dobiva se povsodi!

Onimol je najboljšo sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in v hiši.

Dobiva se povsodi! 708

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

Obrestuje hranilne vloge se

4 1/2 %

od dneva vloge do dneva vziha.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Dale posojila

na vknjižbo, na osební kredit in na zastave vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji.

Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure depoldne.

- Posojilnica daje tudi domače hranilnice.

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadst.

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

„Hranilnice in posojilnice v Dobju“,

kateri se vrši na velikonočni torek t. j. dne 25. aprila 1916 ob 2. uri popoldne v zadrugi h prostorih v župnišču. V slučaju, da ob 2. uri občni zbor ni sklepčen, se vrši ob 3. uri občni zbor ob vsaki udeležbi.

ONEVNIREB:

1. Potrjenje rač. zaključka za l. 1915.
2. Poročilo o izvršeni reviziji.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi načelstvo.

242

Slovenjgoriški paromlin.

Naznanjam vsem svojim cenjenim mlinskim odjemalcem, da se v mojem paromlinu vsak čas pšenica, rž, ajda in koruza zamenja za moko. Kaniža pri Pesnici, dne 2. marca 1916.

Velespoštovanjem

Fr. Ehrlich, paromlinar.

227

Domači mlini.

Najboljše se koruza in druge žitne vrste izrabijo kot krmilo, ako koruza (žito) zdrobljena v žetice v želodce živali. To dejstvo je mnogim poljedelcem še vse premalo, ali pa celo nič znano. Pribito je in preizkušnje so dokazale, da n. pr. pri krmiljenju konj s koruso, ovsem itd. često do 20% (v mnogih slučajih še več) krme ostane neprevajljene, torej gre v izgubo. Najboljše sredstvo, da se krmilna zrna popolnoma podvržejo prebavi, obstoji edino v tem, da se zrna umetno zdrobijo in sicer je to vse eno, ali so ta zrna rabijo za krmo konj itd. perotnine ali rib.

Mlenje ali drobljenje žitnih zrn se lahko izvrši v vsakem najmanjšem gospodinjstvu z uporabo ročnega mlina (žrml) »Ideal« kateri bi naj ne manjkal v nobenem gospodinjstvu. Številna priznanja o tem izbornem stroju imam na razpolago in lahko z vso gotovostjo rečem:

»Ta majhen stroj pomaga v gospodinjstvu varčevati kakor nobena druga stvar!«

Moka (zdrob), ki ga napravi ta majhen domači mlin, je izborno pripravna tudi za domači kruh (po načinu župnika Kneippa, »Graham kruh« imenovan.)

Cena K 22 za 1 komad z zavojem vred. Razpošilja na vse strani tovarniški zastopnik Teodor Zdarsky, Maribor, Tegetthofova ulica 57.

226

„ADOL“

alpski zeliščni liniment.

Najboljše, bolečino utehujoče sredstvo za vžigane

Mestna lekarna „Pri c. k. orin“

Friderik Prull,

iskarzar v Mariboru, Glavni trg, uravos ročavts.

U VII 1656/1E/8

V imenu Njegovega veličanstva cesarja!

Obtoženec Jakob Valentin je kriv, da je 4. novembra 1915 v Leitersbergu zahteval od Jožefa Tratejskega, izrabljaje izredne razmere, povzročene z vojnim stanjem, za bika, težkega 590 kg, kurnino po 2 K 40 v za kg žive teže in mu je bika za to ceno prodal, toraj zahteval za neobhodno potrebne reči očitno čezrazmerne cene; stem je zskrivil prestopok draženja po § 14 ces. naredbi z dne 7. avg. 1915 št. 223 d. z. in se kasnuje po tem delu z uporabo § 261 k. z. na globo 400 (štiristo kron) kron v slučaju reizišljivosti sa 80 dni zapora ter po § 389 k. p. r. na povračilo stroškov kazenskega postopanja. Na dalje se odredi v smislu § 19 te ces. naredbi, da se objavi obsodba brez razlogov po 1 krat v listih „Märburger Zeitung“, „Staier“, „Slovenski Gospodar“ in „Straža“ na slo. ke obtoženca in da se razsodba javno nabije v občinah: Dragučeva in Leitersbergu.

C. kr. okrajna sodnja Maribor, oddel. VII, dne 2. januarja 1916. Dr. O. vatišec m. p.

231

Ako naročite

in to nemudoma stornite,

1 sredko avstrijskega Rudečega križa

1 sredko ogrskega Rudečega križa

1 sredko budimpoštanske bazilike

1 dobitni list 3% zemlj. sredk iz l. 1880

1 dobitni list 4% ogrske hip. sredk iz l. 1884

Mesečni ček za vseh pet sredk osir. dobitnih listov samo 5 kron

12 žrebanj vsako leto, glavni dobitki 690.000 K

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške srečke v znesku do

4000 frankov popolnoma zastoni.

Pojasnila in igralni načrt pošlja brezplačno

Srečkovno zastopstvo 15. Ljubljana.

Semena.

Vsake vrste deteljnega, travnega zelenicejga semena, posebno lepe vrste pese priporoča

M. Berdajs, Maribor, Sofijin trg.

206

Kostanjev les

kupuje

proti gotovini (trdca Vinko Vabič, Žalec pri Celju. Obvezne ponudbe za oddajo do konca aprila za cele vagonne z navedbo postaje, kjer se blago naklada in cene za 100 kg vpisati takoj.

169

! Vojno zavarovanje!

Kako preskrbi vojak svojce?

S sklenitvijo vojnega zavarovanja za dobo 1 leta brez vsaktere zdravniške preiskave. — To zavarovanje velja za vsak slučaj smrti tekom leta, tedaj tudi za smrt v vojni ali na posledicah taiste. — Če se vojak že nahaja na bojnem polju, sklone lahko zavarovanje od tam ali ga pa tudi brez njegove vednosti lahko zavarujejo svojci. — (žena stariši itd.)

Odrezek izpolnite ter ga pošljite na Generalni zastop ces. kr. priv. zavarovalne družbe **Avstrijski Feniks v Ljubljani, Sodna ulica 1.** Brez, da bi se kaj obvezali, dobite takoj brezplačni odgovor. 222.

Odrezek.

1. Ime in naslov
2. Leto rojstva
3. Vojaško razmerje (če nadomestni rezervist ali črnovojnik)
4. Koliko plačam za eno leto vojno zavarovanje od 1000 K zavarovane glavnice?

Reševanje se je obvezno in vsakdo v vsaki državi naj bi obiskovalno razanje

Dr. Ehrlich

Sidro-Liniment.

Reševanje za Sidro-Pain-Expeller.

Reševanje kova. — 20, 100, 200.

Dobro se v lekarnah ali drogerijah v vsaki državi naj bi obiskovalno razanje. Praga, I. Hilsbergova cesta 1. Zvezne razpošiljanje.

100l domače pijače

svetujučo, slastno in lejo pijačo ki lahko vsakdo sam napravi v majhnih ali strohkih. V saioji so: ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec, mačkina hrastovec, poprovi metovec, peharandovec, prvenčovec, vlnjevec, Keuspah iskjuden. Šla domača pijača se lahko pije poleg hladna, postni tudi vroča še namesto ruma in šganja. Bstavine s nastanitu navedenim stanejo K 4.50 franko po povzeju. Na pet takih porcij dam eno zastoni. Za ekonomije, tvornice, večja gospodarsiva, delavnice itd., neprecenljive vrednosti, ker to delavca sveži in ne optjanj in njegova delavnostni niti ne trpi.

Jan. Grolich, Engel-Drogerie Brno 637, Moravsko